1997 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

Dario Fo

neredeyse kadın: elizabeth

Türkçesi : Füsun Demirel

açılım yayınları

Tiyatro Dizisi : 9

Dario Fo

neredeyse kadın: elizabeth

Türkçesi: Füsun Demirel

açılım yayınları

Açılım Yayınları: 10
Tiyatro Dizisi: 9

Neredeyse Kadın: Elizabeth
Dario Fo

Türkçesi:
Füsun Demirel

Kitabın özgün adı
Quasi per caso una donna: Elizabetta

(Einaudi, Yayınevi, Torino İtalya)'dan çevrilmiştir.
Bu kitapta yayınlanan oyunun sahnelenmesi, oynanması, herhangi bir amaçla eserden yararlanılması, Fikir ve Sanat Eserleri Yasası'na göre ancak eser sahibinin iznine bağlı olduğundan kişi ve kurumlarla, kuruluşların yazarın ve çevirmenin temsilcisi olan FN AJANS'a başvurmaları zorunludur.

Kapak deseni
Dario Fo

Kapak düzeni
İrfan Ertel

Yayına hazırlayan
Nurettin Şen

Ofset Hazırlık ve Baskı
Mart Matbaacılık ve Sanatları Ltd. Şti. (0 212) 212 03 39 (Pbx)

Birinci basım: *Kasım 1999*

ISBN 975-8064-09-6

AÇILIM YAYINLARI, FN Ajans Yayın ve Gösteri Sanatları Ltd. Şti.'nin kuruluşudur.
Oba Sk. No: 3/5 80060 Cihangir-İSTANBUL
Tel: (0 212) 292 67 43 • Telefax: (0 212) 244 18 75

Dario Fo

neredeyse kadın: elizabeth

İki Perde

açılım yayınları

Kişiler

Kraliçe I. Elizabeth
Martha
Egerton
Mama Zozik
Genç (Thomas)
Kiralik Katil
Başmuhafız
Muhafız

1. Perde

Londra I. Elizabeth'in yatak odası. Rönesans tarzı döşenmiş büyük bir oda. Yüksek tavanlı bu odada çepeçevre asma kat vardır. Balkon duvarlarından kemerlerle bağlantılı sekiz pencere açılır. Balkon sahanlığında dışa açılan bir kapı vardır ve sahanlığın sağ duvarının yanından bir merdiven iner. Alt katta biri sol diğeri sağ duvarda iki kapı vardır.
Ortada İtalyan tarzı, tül perdeyle örtülü büyük bir yatak vardır. Sol boşluk seyircilerin önünde yeri değişebilen, birbirine paralel, hareketli iki perdeyle gizlidir. İkinci perdenin arkasında ilk bakışta görünmeyen normal büyüklükte tekerlekli ahşap bir at gizlidir. Ayrıca aradan hayal meyal görünen bir şöminenin üzerinde bir ayna durmaktadır, şöminenin yanında bir şamdan ve bir çalışma masası vardır. Masanın üzerinde hokka, kalem, el yazmaları ve bir kama bulunmaktadır.
Sahnenin ön ortasında bir manken görülmektedir. Üstünde yakası beyaz işlemeli siyah bir kadın tören giysisi vardır.

Oyun "Candia" şarkısıyla başlar. Işık loş, neredeyse karanlık. Perdeler kapalı olduğundan seyirci atı göremez. Şarkı bitiminde Elizabeth elinde kağıtlarla içeri girer. Karanlıkta mankene çarpar.

Candia

Artık beni sevmediğine göre, Candia'ya gideceğim.
Ve büyük yelkene gözlerini resimleyeceğim
Ve denize açıldığımızda ve dalgalar kaptan köşküne
vurdukça
fışkıran sular yelkenleri ıslatacak.

Damlalar gözyaşı gibi akacak ve gözlerin nihayet
ağlayacak.
Benim için asla ağlamayan gözlerin...
Ve küpeşteye, kayadan bir heykelini dikeceğim.
Dalgalar okşayacak yüzünü ve karnını, deniz saracak
seni.
Benim kollarımda olmak istemeyen seni.
Ve Candia'nın parlak ışıklarına ulaştığımızda iskeledekiler
Bu denizcinin, sevdiği kadının gözlerini neden
yelkenlide taşıdığını soracak
Ve diyeceğim ki: "Eğer sevdiğim bu kadını yanımda
taşırsam
onu unutmayı belki başaracağım"

ELIZABETH: Hey, hangi deliğe girdiniz hepiniz birden... Marta! Başlamamız gerekmiyor muydu?.. *(Mankene çarpar)*... Bu da nesi?.. Marta neden her yeri kapalı tutuyorsun? *(Pencerenin birini açar... Dışarıdan sızan ışıkla aydınlanan mankenin üzerinde bir kadın tören giysisi vardır. Elizabeth bir çığlık atar)* Ah! Stuart, lanet olasıca! *(Masanın üzerinden kamayı alır.)* Defol! Korkmuyorum senden... *(Elindeki kamayla kıpırdayan perdeye doğru atılır.)* Senden de. Gördüm seni piç kurusu. Deşeceğim seni. *(Kamayı perdeye batırır.)*

MARTA: *(Perdenin arkasından korkuyla)* İmdat! Dur! Elizabeth!

ELIZABETH: Kimsin sen? Çık dışarı yoksa seni gebertirim!

MARTA: *(Sahneye gelir)* Benim Marta... Neyin var senin?

ELIZABETH: Marta? Ne yapıyordun orada? Beni mi gözetliyordun?

MARTA: Neler diyorsun sen? Bağırdığını duydum... Ne oldu? *(Süslü perdeyi açar. Odaya dolan ışık mankeni ay-*

dinlatır. Elizabeth bir çığlık daha atar ve elindekileri fırlatır.)

ELIZABETH: Orada, orada... Mary! Mary Stuart!

MARTA: Hayır canım, sadece onun giysisi, sakin ol!..

ELIZABETH: *(Öfkeli)* Kim onu buraya getirip, bu başsız mankene giydirdi?

MARTA: Dolaplardan çıkarılmasını sen emrettin. Onu birine armağan edecektin. Kime bilmiyorum. *(Elbiseyi mankenden çıkarır ve sahne dışına götürür.)*

ELIZABETH: Yalan söyleme. Ben sadece havalanması için dolaptan çıkarılmasını söylemiştim... hepsi bu...

MARTA: O halde bunun bir yanlış anlama olduğu besbelli.

ELIZABETH: Bok besbelli! Onu başsız mankenin üzerine bilerek koydular... beni korkutmak için! Kimden çıktı bu dahiyâne fikir? Onu buraya istiyorum! Derhal!

MARTA: Tamam... hemen halledeceğim... tüm hizmetkârları toplarım... güzel bir soruşturma... Böylelikle herkes kraliçenin hâlâ İskoçyalı Mary'nin hayaletinden korktuğunu öğrenecek.

ELIZABETH: Kesinlikle korkmuyorum. O İskoçyalı orospunun kafasını ben uçurttum!

MARTA: Tamam, o halde kanıtla. Sakin ol ve yatağına dön. *(Yatağın perdelerini açmaya çalışır.)*

ELIZABETH: Dur! Yatağımı açma.

MARTA: *(Alçak sesle)* Neden? Bir konuğun mu var? Vay canına, yaptığın bunca şamataya rağmen hâlâ uyanmadı mı?

ELIZABETH: Uyanmadı çünkü yok... Kimse yok! Dün gece yatağıma kimseyi almadım.

MARTA: O halde açayım mı?

ELIZABETH: Hayır, dün gece yatağıma kimseyi almadım ama üç gün önce aldığım orada olabilir.

MARTA: Yok canım! Tamam... Hırçınlığın üstünde bu sabah.

Neyin var? Bak... bütün kağıtları dağıttın... *(Bir kısmını toplar)*

ELIZABETH: Ah, evet. Bana ver.

MARTA: Nedir bu?

ELIZABETH: Ne olduğunu sen açıklayacaksın. Kim bu soysuz? Tek başına mı yazıyor bu alçaklıkları, yoksa et kafalının biri mi sadece? Kimden alıyor bilgileri? Anlayabilmek için bütün gece gözümü kırpmadım.

MARTA: Elizabeth sakinleşir misin?Anlayamayan biri varsa o da benim... Kimden söz ediyorsun?

ELIZABETH: Shakespeare. Kim bu Shakespeare?

MARTA: Shakespeare mi? Yine mi? Bu defa ne yaptı sana?

ELIZABETH: Daha bir ay önce sana araştırmanı söylemiştim. Yazdığı her sayfayı okumak istiyorum... bu kepazeliklerin kaç tanesini sahneye koyabildi... kim basıyor yazdıklarını...

MARTA: *(Topladığı kağıtları gösterir)* Sen de çevrende yaşanan tüm trajik şeylere rağmen, bu aptal melodramlarla mı ruhunu karartıyorsun? Bağışla ama, bu artık sende saplantı halinde.

ELIZABETH: Kolay tabii... Elizabeth deli, saplantılı biri! Otur şuraya ve bir göz at. *(Kâğıtları gösterir)* Bu IV. Henry ve bu III. Richard'la bana atıfta bulunulmuyor mu sen söyle... benim yaşantıma, benim idare tarzıma...

MARTA: Ama bunu kendisi uydurmadı ki: tarih bu!

ELIZABETH: Tabii, benim yaşantımı yansıtan tarihe kızamam, fakat hicivleriyle bunu açıkça sahneleyen soysuza kızarım.

MARTA: Ama sen aynı zamanda fantezilerin de kraliçesisin.

ELIZABETH: Öyle mi, fanteziler mi? Peki ya bu Hamlet, tıpatıp benim portrem gibi değil mi? Sen söyle? Hayır de hadi!

MARTA: Hamlet, senin portren gibi mi?

ELIZABETH: Evet... Öyle alık alık bakmanın yararı yok. Okudun mu?

MARTA: Hayır... konusunu biliyorum biraz.

ELIZABETH: Oku o zaman. Dikkatle ama. Benim cümlelerime rastlayacaksın... benim küfürlerime... benim umutsuzluklarıma... burada, bu odadaki feryatlarıma. Nasıl öğrendi bunları bu Shakespeare? Kim buradaki casus Marta?

MARTA: Bak eğer benim olduğumu sanıyorsan açıkça söyle, hemen pılımı pırtımı toplarım.

ELIZABETH: Hayır Marta, kapa çeneni. Öyle pezevenklik yapacak kadar fantezin yoktur senin. Kapa çeneni!

MARTA: Teşekkürler. Her neyse, ama sen bu feryatlarını biraz kısarsan, koridordaki muhafızlar, gelip geçen sekreterler, buralarda dolaşan pezevenkler ve tesadüfen yatağına kıvrılan genç delikanlılar her şeyi duymazlar... *(Delikanlılar derken yatağın kapalı perdelerini işaret eder.)*

ELIZABETH: Artık sen de mi dırdırlanmaya başladın?

MARTA: Ne dırdırlanması? Her sabah yatağını benim düzeltiğimi unutuyorsun galiba.

ELIZABETH: Evet doğru.

MARTA: Her neyse, şov yapana kadar, olup bitenleri gerçekten öğrenmek istiyorsan, neden istihbarat şefine sormuyorsun?

ELIZABETH: Kime? Egertona mı? Nerede o?

MARTA: Burada koridorda, sabahın köründen beri bekliyor. Unuttun mu, onunla randevun var. İzin verirsen içeri alayım.

ELIZABETH: İçeri almak mı? Sabah sabah ne kadar berbat bir halde olduğumu görsün diye mi? Asla! O müzevir bana kaçamak da baksa, yarın bütün Londra doğal ha-

limle ne kadar korkunç olduğumu öğrenir.

MARTA: Tamam, nasıl istersen. Sen kendini yenileyene kadar bekler. Dört saat sonra, öğleden sonra gelmesini söyleyeyim.

ELIZABETH: *(Alaycı, sinirli)* Ha, ha... Ne kadar da esprilisin! İçeri al. Ama önüme paravan gibi bir şey getir... Ya da sen git, ben hallederim... atı kaydırmak yeterli. *(Tekerlekli atı iter ve onu sahnenin ortasına koyar)*

MARTA: *(Sol kapıya yönelir ve merdivenlerin tepesinden)* Buyrun Egerton, içeri girin... Kraliçe hazretleri sizi bekliyor.

Egerton koltuğunun altında kumaş kaplı bir dosya ile sahneye girer.

EGERTON: Teşekkürler. Günaydın Altes... *(Çevresine bakınır)*

ELIZABETH: Günaydın Egerton.

EGERTON: *(Marta'ya)* Nerede?

ELIZABETH: Buradayım... atın arkasında. Sizi uyarıyorum Egerton, başınızı uzatmak ya da göz atmak için hayvanın göğsünden ileri geçerseniz, sizi alnınızın ortasından vururum. *(Hayvanın boynundan kısa bir tabanca uzanır)* Evet, ne haberleriniz var bakalım?

EGERTON: Majesteleri, çok üzgünüm, bana öfkelendiğinizi biliyorum.

ELIZABETH: Öfkeli demek az olur Egerton, çıldırmak üzereyim. Her şeyden önce kayıktayken bana kıyıdan ateş eden o hayvanla ilgili henüz hiçbir bilgi vermediniz. Bir İrlandalı mıydı, Papa yanlısı mı, bir yobaz mı, yoksa beni koca bir ördek sanan bir avcı mı bilmiyorum... Neyse ki ıskaladı. *(Marta dışarı çıkar ve elinde bir leğen ve*

havlularla döner. Elizabeth'in ayağını yıkamaya başlar.) İkincisi, size sundukları tiyatro tekslerini onaylarken hangi kıstasla değerlendirdiğinizi merak ediyorum. Siz İstihbarat Servisimin başı olsanız gerek. Aptallık servisinin değil.

EGERTON: Altes, her türlü hakareti kabule hazırım. Ancak izin verirseniz söz konusu kiralık katilin yakalandığını ve suçunu itiraf ettiğini belirtmek isterim.

ELIZABETH: İtiraf etti mi? Özgür iradesiyle mi?

EGERTON: Evet, tabanlarının altında yanan bir meşale ile...

ELIZABETH: Ah, Egerton Allahaşkına, hâlâ bu çağdışı yöntemleri uyguluyor musunuz? İnsanlık dışı...

EGERTON: Ama Altes dünyanın arınması gerek. İtiraf isteyen polis sadece bir parça okşuyor...

ELIZABETH: *(Konuşmasını keser)* Okşamakmış, sen onu kıçıma anlat! Bunu size nasıl anlatayım. Biz artık işkencenin yaygın bir eğlence kabul edildiği, babam VIII. Henry döneminde yaşamıyoruz, hayır. Bugün biz özgür ve uygar bir ülkedeyiz. Böyle bir şey yaptığınızı söylerseniz benim size kızmam, hakaret etmem ve sizi yasalara teslim etmem gerekir. Aslında sizin göreviniz bana söylemeden bildiğinizi yapmaktır. Allahaşkına Egerton, günümü piç ediyorsun!

EGERTON: Haklısınız, beni affedin. Artık Essex kontunun bu işle hiçbir ilgisi olmadığına eminiz.

ELIZABETH: *(Çok duygusal bir tonla kendi kendine)* Ah Robert, *(Egerton'a)* bunu beni memnun etmek için söylüyorsunuz. Onun için çıldırdığımı biliyorsunuz.

EGERTON: Hayır Altes. Gerçek şu ki, söz konusu olan kişi bir fanatik, tek başına hareket eden bir meczup.

ELIZABETH: Nasıl tek başına... İki kişi değil miydiler?

EGERTON: Evet... kendi başlarına hareket eden iki meczup.

ELIZABETH:İyi... biraz sonra üç... dört kişi... hatta tek başlarına hareket eden meczupların ulusal derneği olduğu ortaya çıkacak. Ne kadar tekdüze ve zavallısınız. Ne zaman birisi kirli bir işle yakalansa siz tek başına hareket eden meczuplar masalıyla gerçek sorumluların adını gizliyorsunuz.

EGERTON: Belki haklısınız hanfendi... Bizler tekdüzeyiz... Ama bu olayla Essex kontunun bir ilgisi olmadığına sizi temin ederim.

ELIZABETH: Bunda yok ama, onun karıştığı başka olaylar mı var diyeceksiniz? Konuşun o halde.

EGERTON: Korkarım ki, gerçekten çok karışık bir işin peşinde.

ELIZABETH: Öyle mi? Ve siz Egerton, danışmanlarımla birlikte, sanırım sevinçten zil takıp oynuyorsunuzdur.

EGERTON: Altes lütfen... biz... gerçek şu ki Kont ipe sapa gelmez bir grup insanın aleti oluyor. Onu gerçek bir halk isyanı düzenlemeye ikna etmek üzereler. Dış mihraklarca desteklenen bir isyan.

ELIZABETH: Hangi dış mihraklarca? Nereden?

EGERTON: Kuzeniniz İskoç kralını işin içine katmaya çalışıyorlar.

ELIZABETH: James'i mi?

EGERTON: Evet birlikleriyle müdahale edip, isyan çıktığında onları desteklesin diye.

ELIZABETH: Hayır, hayır, nasıl bu kadar et kafalı olabilirler... Kafalarına...

MARTA: Elizabeth, lütfen, her zaman bir hanfendisin sen. Kraliçeliğinden başka...

ELIZABETH: Ben aynı zamanda dinimizin de başıyım. Sus yoksa seni aforoz ederim. Dışarı, dışarı. *(Marta leğen ve havlularla dışarı çıkar)*

ELIZABETH: Bu doğru değil Egerton, yalan! Delil, ben delilleri istiyorum! *(Marta tekrar içeri girer)*

EGERTON: İşte hanfendi. *(Dosyadan bazı kâğıtlar çıkartır ve atın arkasından kraliçeye bakmadan uzatır)* Essex kontunun kendi eliyle yazdığı mektuplar. *(Biraz fazla uzanır)*

ELIZABETH: *(Silahı uzatır)* Yerinizde kalın! Yoksa vururum! *(Kâğıtlara dikkatlice bakar, mektubu okur)* "Şimdi harekete geçin! Hemen! Böylesi elverişli bir durum zor bulunur: halkta bıçak kemiğe dayandı. Kraliçe, alçak politikalarıyla İngiltere'yi mahveden danışmanlarının oyuncağı haline gelmiş." *(Güler ve mektubu Marta'ya gösterir)* Marta, gel bak. Sahte, Essex'in el yazısının kötü bir taklidi! *(Egerton'a)* Bu sahte bay istihbarat!

EGERTON: Olamaz. Ulak, bizim adamımız, onun mektubu olduğuna yemin etti.

ELIZABETH: Kes sesini! Sahte dedim! Egerton, yoksa benim sözüme değil de satılmış muhbirin sözüne mi inanıyorsunuz... Belki de James'in adamıdır.

EGERTON: Rica ederim! Elbette hayır, nasıl söylesem... kontrol edilebilir tabii.

ELIZABETH: İyi dedin! Bu güvenilir adamınızı kontrol edin, sorgulayın ve tutuklayın o halde, hem de gerektiği gibi... Ona bir kraliyet dokunulmazlığı sağlayın.

EGERTON: Kraliyet dokunulmazlığı mı?

ELIZABETH: Evet bu kardeşim Edward'ın fikriydi. Önce mahkuma darağacını göstererek ödünü kopartırsın, sonra ona özgürlük ve para teklif edersin. Konuşursa herkese bok atmaya başlar. O kadar çok konuşur ki, hapishaneler dolup taşmasın diye adamı susturmak zorunda kalırsın.

EGERTON: Kuşkunuz olmasın majesteleri... bu bilgiyi size

derhal getireceğim.

ELIZABETH: Beni haberdar et Egerton, çabuk.

EGERTON: Derhal. *(Dışarı çıkarken)* Majesteleri, sadık hizmetkârınız olarak içten bağlılıklarımla... *(Marta'ya dönerek selamlar. Dosyasını bir iskemlenin üzerinde unutarak çıkar)*

ELIZABETH: *(Alay eder)* Sadık hizmetkârmış, kıçımın kenarı. *(Silahı bırakır ve atı geriye iter)*

MARTA: Özür dilerim Elizabeth, o mektuplara şöyle bir göz attım... ama bu kadar emin olman beni şaşırttı... hiç kuşkulanmıyor musun?

ELIZABETH: Hayır bundan eminim. Mektubu Essex kontu Robert'ın ta kendisinin yazdığına hiç kuşkum yok.

MARTA: *(Şaşkın)* Gerçekten mi? Peki o halde?

ELIZABETH: Ya ne yapmamı bekliyordun? Onu ölüme mi mahkum edeyim? Kafasını mı keseyim, hem kafasız bir erkeği ne yapayım? O lanet olasıcayı seviyorum ben. Hem sen de söylemiştin, belki de Robert'ın yaptığı bu çılgınlıklar benim yüzümden.

MARTA: Tamam, koru onu, kurtar! Sen kraliçesin... ve o sadece senin kupa valen. Ama dikkatli ol, eğer bu kupa valesi kozlarını çıkarırsa... ya da jokerini... gülerim valla... *(Marta dışarı çıkar. Tepsi ve çay fincanlarıyla dönerek kraliçeye servis yapar.)*

ELIZABETH: Jokerini mi! Hiçbir şey anlamadın... Robert'ın elinde jokeri vardı. Onun jokeri bendim! Ama aptal oynamasını bilemedi... beni iki sinek papazı gibi harcadı. Ne yazık ki bir aptallar ordusuyla çevrili, Egerton, Cecil, ve Bacon'un yanına doldurdukları casuslar, provokatörler de cabası. Benim zavallı ahmağım farkında bile değil bunların! Ne yaptığını sanıyor ki? Kendini beğenmiş budala! Dün akşam bir isyan düzenlediğini sanıyorum...

MARTA: Kim Robert mi... adamlarıyla mı?

ELIZABETH: Evet. Elli kişilik bir grup cephaneliğe saldırdı ve bir sürü silahın içine etti. Egerton tüm bunları biliyordu ama susmayı yeğledi ve bana bir şey söylemedi. Neyse ki beni her şeyden haberdar eden ayrı istihbarat güçlerim var. Onun teşkilatına ajan soktum *(Güler)*, güçlerin ayrılığı prensibi... onlar benim cephaneliğime saldırdılar, silahlarımı çaldılar. İki tane de topumu... ben toplarım konusunda çok hassasım! Bir hileyle cephaneliğime saldırdılar. Söylemek gerekirse çok kurnazca bir işti...

MARTA: Büyük cephaneliğe mi? Çıldırdı mı bu? İçerde üstlenmiş garnizona rağmen... kim bilir ne katliam olmuştur.

ELIZABETH: Sakin ol, sakin ol... katliam oldu... ama katledilen bizimkiler... garnizonun yarısı gitti.

MARTA: Mümkün mü bu? Nasıl oldu?

ELIZABETH: Oldukça dahiyane bir strateji ile diyebilirim! Robert ve çetesi iki gruba ayrıldı. Ve cephanelik girişi önünde büyük bir gürültü ile çarpıştılar. Gruplardan biri: "İmdat! Aşağıya inin! Robert burada! Onu yakalamamıza yardım edin!", diye bağırıyordu. Yukarıdaki askerler bu tuzağa düştü... dışarı çıkınca... tak! Kendilerini iki grubun ortasında buldular... delik deşik edildiler! Yol açılınca da haydutlar depoya girip tüfek, kılıç, baltalı mızrak ve hatta sekiz mancınık, ne varsa alıp götürdüler.

MARTA: Muhteşem!

ELIZABETH: Pek keyiflendin bakıyorum. Şuna bak... sert görünüp sonra sen de kupa valesinin tarafını tutuyorsun ha.

MARTA: Hayır, bir dakika... ben sadece onun cesaret ve zekâsına alkış tutuyordum...

ELIZABETH: Kimin? Robert'ın zekâsına mı? Onun fikri değildi kuşkusuz. Öylesine boştur ki onun kafası, bir fikir doğsa yalnızlıktan ölür. *(Çay uzatır)* Çayını iç. Ayrıca

Egerton ve onun casuslarını unutuyorsun. Onlar çok uyanıktır bilirsin. Cephaneye saldırı burada sarayda düşünüldü. Benim danışmanlarımın masasında. Robert'ın taşaklarını burmak için.

MARTA: Doğru, kuşkusuz Egerton Essex'in büyük saraydaki silahları ele geçirme niyetinden haberdardı.

ELIZABETH: Tabii, ama rahatça hareket etmelerine izin verdi. Yolunacak tavuklara ilk üç el kazandırılır hep, onlara sonradan daha şiddetli darbeler indirmek için. Cecil, benim sevgili danışmanım... Bacon... Leslyl ve yavaş yavaş tahtın hemen hemen tüm lordları beni cezalandırmak istiyorlar. Onu liyakatlarla, arazilerle ve mevkilerle donatmamı asla affetmeyecekler... onu seviyorum. Hediyeler alıyorum hediyeler... o cücenin bana küstahça haykırışını düşünüyorum da: "Er geç bir gün Robert'ınız sırtınıza bir eyer koyacak! Tıpkı bir katır gibi", bana katır dedi, buna inanır mısın Marta?

MARTA: Kim cüret etti buna? Hangi cüceden söz ediyorsun?

ELIZABETH: Cecil... en sevgili danışmanım, ona hiç yüz vermedim, hiçbir şey duymamış gibi sessiz ve kayıtsız kaldım. Sadece gözüne tükürdüm. Tam hedefe Marta. Tüü... kazara değildi tabii ki. Üç metre ötedeki bir mumu söndürmek için üç ay çalıştım. Sonra vurdum kıçına tekmeyi, küfür kıyamet hepsini kovdum.

MARTA: Tevekkeli değil şimdi sana bunu ödetmek istiyorlar. *(Tepsiyi alıp çıkar)*

ELIZABETH: Aziz Giovanni gibi Robert'ımın başını tepsi içinde sunacaklar bana. Oh, Robert'ım benim! Şununla bir konuşabilsem hiç olmazsa.

MARTA: *(Girer)* Onunla ben konuştum.

ELIZABETH: Sen mi? Ne zaman?

MARTA: Üç gün önce. Onu aramaya gittim. Ama açıkça be-

lirteyim, sadece senin için yaptım. Bütün gece ağladığını duymuştum... onu sayıklıyordun.

ELIZABETH: Tamam... tamam... seni nasıl karşıladı anlat bakalım.

MARTA: *(Sıkılır)* Bir yalan söyledim ona.

ELIZABETH: Ne yalanı?

MARTA: Evet ama kızma... söz ver.

ELIZABETH: Söz veriyorum... kraliçe sözü, devam et!

MARTA: Beni senin gönderdiğini söyledim.

ELIZABETH: *(Tepsiye vurur, fincanlar dağılır)* Ah orospu, aşağılık... anasını...

MARTA: Hey söz verdin. Kraliçe sözü.

ELIZABETH: Umurumda değil... kafanı kıracağım... geberteceğim seni... *(Bakır çaydanlığı alır ve ona vurmaya başlar)*

MARTA: *(Onu engellemeye çalışırken bağırır)* Sakin ol Elizabeth! Nasıl olsa Robert bana inanmadı.

ELIZABETH: *(Ses tonunu değiştirerek, hiçbir şey olmamış gibi)* Marta niye bağırıyorsun canım. Sadece o bana inanmadı de o kadar. Bazen kafanda şu çaydanlığı kırmak geliyor içimden. *(Hikayeye devam etmek istercesine)* Sana inanmadı demek. *(O anda Egerton'un unuttuğu dosyayı görür.)*

MARTA: Hâlâ geçen sefer için kızgın... onu herkesin içinde küçük düşürdüğünü söylüyor... böylesine kırıcı ne söyledin, öğrenebilir miyim?

ELIZABETH: Jigolo ve oğlancı gibi bir şey... *(Dosyayı açar ve Marta'yla konuşurken bakar)*

MARTA: Oğlancı mı? Deli misin sen? *(Yere düşen fincanları toplar)*

ELIZABETH: Evet ama önce o hakaret etti, pislik gibi sırıtarak bana, eskimiş kaporta, fıçı dedi... hatta pörsük dedi.

Buna ne buyurulur?

MARTA: Hoş bir şey değil.

ELIZABETH: Hayır hoş değil, fakat onu cezalandırdım, ona verdiğim küpeyi geri aldım.

MARTA: En doğrusunu yapmışsın.

ELIZABETH: Ama kulak memesinin bir parçasıyla beraber...

MARTA: Bu kadarı fazla...

ELIZABETH: Evet ama sonra onu geri verdim... yani kulak memesinin parçasını. *(Dosyayı incelemeyi sürdürür)*

MARTA: Neyse gerçek şu ki onu provokatörler ve muhbirler konusunda uyarmaya çalıştığımda, ama sen beni dinlemiyorsun...

ELIZABETH: Evet, evet... dinliyorum seni, devam et.

MARTA: Ne okuyorsun?

ELIZABETH: Egerton'un unuttuğu dosyayı... ya da bilerek burada bıraktığı... değişik elçilerin ülkelerine gönderdikleri mektupların kopyaları.

MARTA: Şu işe bak, o Egerton casusu onların zarflarını mı açmış?

ELIZABETH: Tabii, o bir istihbarat uzmanı! Zamk çözücü var, bir damlacık damlatıp hemen açıyor, kopya ediyor ve tekrar gönderiyor. Şuna bak... ama bunların hepsi benden söz ediyor. Dinle bak, Venedik elçisi nasıl da övüyor beni: *(Okur)* "İngiltere kraliçesi sürekli Yunanca ve Latince kelimeler kullanarak gösteriş yapıyor, ama en çok yüksek ve kaba sesle gülmeyi seviyor. Açık saçık fıkralar anlatıyor ve sık sık küfrediyor... bir İtalyan palyaçodan ağız dolusu bırtlar yapmayı öğrenmiş; bunlarla gözünden düşen Lordları ödüllendiriyor... onların bazılarına tükürdüğünü bile gördüm..." *(Keyifle güler)* Kendisi de nasibini aldı...

MARTA: Uluslararası bir ün yaptın demek ha...

ELIZABETH: *(Okur)* "İnanılmaz sıçrayışlar yaparak deli gibi dans ediyor... ve öylesine terliyor ki hızlı dönüşlerinde sudan çıkmış ıslak bir köpek gibi silkelenip çevresine su sıçratıyor"

MARTA: Fazla heyecanlandığında su sıçrattığın doğru.

ELIZABETH: Portekiz elçisine göreyse çok sevimliyim... dinle bak nasıl anlatıyor beni... "Tahta bir bebek ve kansız bir manken. Binlerce fırfır ve süsle abartılı bir pelerin ve camdan bir kafa" *(Ses tonunu değiştirmeden)* İğrenç alçak, bok suratlı! Bu sözler burada yazmıyor, ben söyledim. Şunu da dinle: "Elizabeth güldüğü zaman bile terör estirme becerisinde." Onunla bir dahaki karşılaşmamda kırk beş dakika yüzüne güleceğim. Korkudan ödü bokuna karışacak. Sıkıldım, sen devam et... *(Dosyayı Marta'ya uzatır)*

MARTA: "Onun için; erkek olması için fazla kadınsı... kadın olması içinse dişiliği az deniliyor."

ELIZABETH: Anladın mı? Ben tam bir kırmayım. Cinsiyeti bozuk bir kraliçe!

MARTA: "Bütün kendini seven despotlar gibi cenazelere bayılır."

ELIZABETH: Elbette bütün hükümdarlar cenaze sever, ne olmuş yani?

MARTA: "Öldürttüğü birinin cenazesini onurlandırmak söz konusu ise törene gelir. Ayin boyunca kimse ondan daha derin bir acı gösterisinde bulunamaz, hıçkırıkları koronun okuduğu ilahileri bile bastırır."

ELIZABETH: Tabii, ben de acı çekerim.

MARTA: "Aynı gece bir baloya katılır ve Essex'ine sarılarak ateşli bir katır gibi dans eder."

ELIZABETH: Ne diyor bu? *(Marta'nın elinden mektubu çeker)* Ateşli bir katır mı. Bana hakaret etmiş... ah şuna

bak... bu Egerton'un çevirisi... ne kibar adam... *(Okur)* "Yatağındaki muharebede gösterdiği kahramanlıklardan ötürü az önce Amiral unvanı verdiği Essex kontuna sarılmış vaziyette" Gördün mü... bana zararı yok... beni hiç etkilemeyen bir ironi. Ahhhhh! Ateşli bir katır! *(Korkunç bir çığlık atar, sandalyeye, sehpaya tekmeler savurur, ata bir tekme atar, at hareketlenir, sahne önüne gelir, tabancayı çıkarıp ata doğru bir el ateş eder, sonra at yerine doğru geri çekilirken)* Duruyorum! Durmazsam bütün evi delik deşik edeceğim! *(Ata)* Geç yerine çabuk! *(Silahı göğsüne sokar)*

MARTA: Abartıyorsun! Bütün bunlar bir elçinin senin çok daha neşeli bir dille tekrarlayıp durduğun şeylerin aynısını yazma cüretini gösterdi diye mi?

ELIZABETH: Ama ben onu seviyorum ve buna hakkım var! *(Yerlere dağılmış eşyaları görür)* Kerhaneye döndü burası... kim yaptı Allahaşkına? her şeyi yerli yerine koy Marta. *(Ses tonu ağlamaklı)* Artık bana bir kelime... bir mektup bile lütfetmeyen bu tatlı görgüsüz için geberiyorum ben... ve sesi hep beynimde... ve gözleri gözlerimin içinde... aşkından ölüyorum... onu seviyorum...

MARTA: Hadi, hadi... Elizabeth... güçlü ol... geçecek göreceksin...

ELIZABETH: Ama ben geçmesini istemiyorum! Böyle mutluyum. *(Marta'nın sesini ve tavrını taklit eder)* "Geçecek bunlar" ...ihtiras için ölmek beni mutlu ediyor. *(Bir elini göğsüne koyar)* Oh Tanrım!

MARTA: Ne var canım? Kendini iyi hissetmiyor musun? Kalbin mi? Otur...

ELIZABETH: Hayır, tabanca... buraya sokmuştum... korsenin içine... kaydı... horozu kalktı... patlayabilir.

MARTA: Boştu ama... biraz önce ateş ettin ya...

ELIZABETH: Evet ama, çift namlulu... bir kurşun daha var... horozu kalkık... düşmek üzere... Anneciğim... kendimi vuracağım!

MARTA: Sakin ol... sakin ol... şimdi korseni çözerim. Şu taburenin üstüne çık... nerende hissediyorsun onu?

ELIZABETH: *(Güçlükle taburenin üstüne çıkar)* Allahım ölmem için mi beni buralara çıkartıyorsun? Şimdiden heykelim dikilmiş gibi oldu.

MARTA: İşte şimdi çözüldü... sırtına gelmesi için koltuk altından kaydırmak gerek... bekle biraz, bana yardım edecek birilerini çağırayım... Nöbetçi! *(Kapıya koşar)*

ELIZABETH: Deli misin sen? Bu durumdayken... bir yabancı içeri alınır mı?

MARTA: Karar ver canım: Ya karnına bir kurşun ya da bir yabancının bakışları. *(Çıkar)*

ELIZEBATH: Hepsi kalkık bir hozorun suçu! Bir falcı kadın, bir horozun başıma bela açacağını söylemişti, ama kendi tabancamın horozu olacağını düşünmemiştim doğrusu.

(Marta sahne gerisinden iki nöbetçi ile döner.)

MARTA: Dikkat edin! Silah patlayabilir... sırtına doğru kaydırmalıyız.

ELIZABETH: Dikkatli olun! İki kişi mi? Niye tüm garnizonu çağırmadın ki? Allahın cezası! *(Üçü birden Elizabeth'in vücudundaki silahı çıkartmaya çalışır.)*

MARTA: Gayret... uzatın ellerinizi... burada... tabancayı bulabildiniz mi?

ELIZABETH: *(Genç askerlere dikkatle bakar)* Günaydın! Tabii, hadi elleyin, elleyin... mıncıklayın çocuklar... *(Ses tonu değişir)* Eğer beni vurursanız... yaşarsam sizi gebertirim...

MARTA: Doğru dur Elizabeth... Hay Allah...

ELIZABETH: İşte biliyordum... aşağıya kaydı... burada göbeğimin altında...

MARTA: Her şey yolunda... aşağı kayması daha iyi... hadi, döndürelim onu... *(Kraliçenin iki yanındaki askerler mıncıklamayı sürdürür)*

ELIZABETH: Hey size söylüyorum... yavaş olun... onlar benim kalçalarım... Tanrım... gıdıklanıyorum... *(Zevkten bitkin)* Hiç olmazsa arada birkaç tatlı söz söyleyin! Domuzlar!

MARTA: Biraz daha... haydi kayıyor... başarıyoruz...

ELIZABETH: Ne başarması? Tabancayı hissediyorum...

MARTA: Kıpırdama... aşağı kayıyor... *(Silah ateş alır)*

ELIZABETH: Ahhhh! Tanrım! Marta, vuruldum! Kendi kendimi öldürdüm. *(Korkuyla)* Kan... bacaklarımdan kan akıyor... Tanrım... ölüyorum... Robert'ım... onu istiyorum... hemen... Robert! Roby! Son kez görmek istiyorum onu.

MARTA: *(Nöbetçilere)* Haydi, gidin... dışarı çıkın.

(Nöbetçiler sahneden çıkar)

ELIZABETH: Kıçımdan vuruldum... bir kraliçe için ne onursuz bir son!..Yalvarırım sana Marta, onlara senin yaptığını söyle. Suçu üstüne al. *(Marta tepki gösterir)* Biliyorum senin kafanı keserler. Fakat Katoliklerde seni azize yapar. Kıçtan vuran Santa Marta.

MARTA: Göster bakayım... *(Elizabeth'in eteğini yukarı kaldırır)* Dur, bırak bir dakika eteğini kaldırayım. Kan görmüyorum.

ELIZABETH: Emin misin?

MARTA: Yani... bir delik var, ama elbisende.

ELIZABETH: *(Melodramatik)* Demek ki kurşun boşa gitti, ohh, altıma işedim. *(Umutsuzca)* İşedim Marta, işedim... *(Tabureden iner, yere bakar)* Ne çok çiş. Oh sırılsıklam! Beni mıncıklayan nöbetçiler... kendi kendine ateş eden tabanca... altıma ettiğim çiş... ve artık beni sevmeyen Robert... onu görmek istiyorum... *(Marta acele çıkar, ve leğenle havlu getirir)* Marta... *(Ağlamaklı)* git, ara onu... buraya getir... bana karşı isyan örgütlemekten vazgeçsin... eğer geri dönerse, şarap ihalelerini yine ona vereceğim.

MARTA: Tamam, tamam canım... onu sana bulurum... buraya getiririm... ama gel de üstünü başını yıkayayım. *(Kraliçe hâlâ taburenin üstündedir.)*

ELIZABETH: Bırak, kendim hallederim... sen git... onu ara... ama seni benim gönderdiğimi söyleme.

MARTA: Ya ne diyeyim peki?

ELIZABETH: Hasta olduğumu... ölmek üzere olduğumu... evet... kendimi vurduğumu... ama çişten söz etme... sakın ha... işte, ben kendime çeki düzen veriyorum... Hayır, bir dakika. Yapamam. *(Gitmekte olan Marta'ya)* Dur Marta. *(Marta geri gelir)* Robert'ın beni böyle görmesine izin veremem... kendimi boy aynasında görünce mahvoldum. Senin el aynan nerede? Belki onda daha güzel görünürüm. *(Marta aynayı getirir)* Hayır daha güzel değilim. Neden değilim? Marta, son otuz beş yılda neden böyle çöktüm? Malak gibi görünüyorum... yine "Pörsümüşsün" derse bana... hayır yapamam... korkunç çirkinim. yaşlı... *(Cebinden aldığı küçük yaprakları ağzına atar)* kendimi öldüreceğim... Of, ne hayat! *(Marta leğeni getirir)*

MARTA: Bir kere her şeyden önce... o iğrenç yaprakları tükür...

ELIZABETH: Beni güçlendiriyor ama... moralimi düzeltiyor...

MARTA: Evet ama şapşallaştırıyor da... ve dişlerini de çürükmüş gibi gösteriyor... haydi tükür! *(Leğeni uzatır)*

ELIZABETH: Hayır! Tükürmeyeceğim.

MARTA: Ayrıca nefesin de kızgın bir ejderhanınkine benziyor.

ELIZABETH: *(Tükürür)* Bir bu eksik. Zaten cildim kızgın bir ejderhanınki gibi. Göz altımdaki şu morluklara bak... *(Marta leğeni götürür ve döner)*

MARTA: Tabii... cildini biraz çektirmeye karar versen... birkaç sıkıştırıcı masaj, canlandırıcı bir kese...

ELIZABETH: Yine mi? O kocakarıdan mı bahsedeceksin yine... neydi adı?

MARTA: Zozik karısı... Evet o... seni kurtaracak tek kişi o.

ELIZABETH: Evet, boka bulayarak... çünkü bu kocakarı o mucizevi cilt bakımlarını bokla yapıyor. İğrenç!

MARTA: Saçmalama... çamur ve mayıs karışımını da ilaveten kullanıyor...

ELIZABETH: Tamam işte... buraya gelip, beni pis kokulu, çürümüş şeylere buluyor... yirmi dakika öyle bekletiyor... kokudan kimsenin yanına yaklaşamazsın... herkes "Ah ne kadar gençleşmişsin", deyip pat bayılıyor... Allah aşkına, bütün saçları yukarı çekiyor... öyle çekiyor ki, insanın suratı yerinden çıkıp, sadece bir kafatası kalıyor, gencecik bir kafatası! Hem sonra... o iri elleriyle ne tür bir masaj yapacağını biliyorum, bükecek, kıvıracak... ve vuracak... bütün bunlar ne için?

MARTA: Anladım, gözün yemiyor... haklısın da... bu tür bir işkence... kimin için? Yapmaktan vazgeçtik.

ELIZABETH: *(Kararlı)* Kim demiş! Yapacağız, hem de nasıl... git hemen ara bul Zozik karısını...

MARTA: Evet ama bir dakika...

ELIZABETH: Çabuk dediğimi yap!

MARTA: Sonradan vazgeçip geçen hafta yaptığın gibi geri göndermezsin değil mi? *(Çıkar ve tekrar dönüp yerleri kurulur.)*

ELIZABETH: Çabuk dedim çenesi düşük! Kimlerle yaşıyorum yahu... Ne yapıyorsun hâlâ?

MARTA: *(Islak yeri işaret eder)* Bekle biraz kurulamam gerek.

ELIZABETH: Deli misin o çiş kutsaldır... ben işedim. Ben papayım. Git haydi.

MARTA: Tamam, içeri alayım o halde. *(Kapıya gider)*

ELIZABETH: Kimi içeri alacaksın?

MARTA: Zozik'i... burada, dışarda.

ELIZABETH: Bu kadar çabuk mu? Nasıl olur?

MARTA: Tez canlıyımdır... onu zaten çağırmıştım.

ELIZABETH: Dur! Bir dakika... bekle... korkuyorum... hazır değilim.

MARTA: Basit bir yumurtayı dışarı çıkartmak için bir tavuğun ne kadar acı çektiğini düşün bir. Sen ortaya yeni bir kraliçe çıkartacaksın! *(Kapıya gider ve bağırır)* Haydi... Mama Zozik'i içeri alın!

(Venedik giysisini andıran kapşonlu kostümü, yüzü beyaz maskeli devasa bir kadın estetik uzmanı girer içeri: Mama Zozik. Sepetinde değişik gereçler vardır. İtalya'daki oyunda bu rolü Dario Fo oynamıştır.)

MAMA: Maxima Domina, te excelle nobis!

ELIZABETH: Dur orada! *(Marta'ya)* Yüzündeki bu maske de ne?

MAMA: Sadece altındaki çirkinliği örtmek için maske takıyorum, benim canım hanımcığım.

ELIZABETH: Çıkart onu hemen. Herkesin yüzünü görmek isterim ben.

MARTA: Sana ne zararı var? Hem senin başına dert açmamak için böyle yapıyor. Zozik'in burada nasıl namı var bilirsin, eğer büyücü gibi birine estetik yaptırdığın bir duyulsa eh artık...

ELIZABETH: Maskeyi çıkart dedim!

MAMA: Umarım sizi korkutmam hanımcığım. *(Maskeyi çıkartır)* İşte en doğal halimle karşınızdayım.

ELIZABETH: *(Fransızca konuşurlar)* Dieu, savve moi! Qu'elle est omible *(Tanrı beni korusun! Ne kadar ürkütücü!)*

MARTA: Je t'avais prevenue *(Seni uyarmıştım).*

MAMA: Parlevu franse yapmanın bir yararı yok... Bu dili iyi anlarım muhteşem sultanım... bir canavara benzediğimi biliyorum, hem de çirkinine üstelik, ama beni hor görme, benden korkma tatlı kraliçem... çünkü iyi bir yaratığım ve sana hizmet için buradayım.

(Mama Zozik garip tahta aletleri almak için kapıya doğru gider. Aletleri arasında tekerlekli bir tay tay arabası vardır.)

ELIZABETH: Umarım öyle olur Mama Zozik'ciğim... *(Marta'ya)* Ne biçim konuşuyor bu deli?

MARTA: Ne bileyim ben? Herhalde nehrin öte yakasında böyle konuşuyorlar.

ELIZABETH: Bu aletler ne işe yarıyor peki?

MAMA: Bunun adı zama-zingo, bu zımbırtıyla düşmeden yürümeyi öğrenirsin, yüksek ökçeli orospular gibi...

ELIZABETH: Yüksek ökçeli mi? Orospular gibi mi?

MARTA: İşte bunlar bak. *(Mantar ve deriden takunyaları*

gösterir, yüksekliği otuz santimdir.) Ökçesi neredeyse bir karış...

ELIZABETH: Şuna koltuk değneği desene.

MAMA: Venedikli saraylı orospular daha uzun boylu görünmek için bunları giyerlerdi.

ELIZABETH: Anladın mı? Meslek değiştiriyorum. Kraliçelikten orospuluğa!

MAMA: Fakat, hanımcığım, laf aramızda orospuluk kazançlı bir iştir.

ELIZABETH: Ama benim daha uzun boylu görünmek gibi bir sorunum yok. Böyle iyiyim.

MAMA: Sen bilirsin kraliçeciğim. Şöyle elbiseni biraz düzeltirsek dingilin daha ufak görünür.

ELIZABETH: Hey, ne biçim konuşma bu. Seni sille tokat kovarım biliyorsun.

MAMA: Sakin ol yüce kraliçem! *(Ayağa kalkar)* Ay niye kaydım böyle, bu ıslaklık da ne? Belki yanılıyorum ama, bu şey gibi...

ELIZABETH: Evet... at... yaptı...

MAMA: Ne? İşeyen bir tahta at mı? Şansa bak!

ELIZABETH: Sen ne anlarsın saltanat atından. *(Marta ve Mama, Elizabeth'in takunyalarını giydirmektedir.)*

MAMA: Ha, ayağa kalk haşmetlim, kalk, zama-zingo zımbırtı üstünde yüksel şöyle. Bana yardım et Marta Hanım.

MARTA: Cesaret Elizabeth... kalk...

MAMA: Amma kral kraliçe oldun ha. Yüce efendimin yüceliği bir mucize.

MARTA: Tabii yürüyebilirse.

ELIZABETH: *(Tay tay üzerinde eğlenir)* Bu yaşımda bebek gibi paytaklıyorum! Ne garip duygu!

MAMA: Ağzına emzik de ister misin, mabadı muhteşem hanımım?

ELIZABETH: Böyle deve gibi, gülünç olmaz mıyım? Atımdan bile daha uzunum.

MAMA: Evet ama kendini o sidikliyle kıyaslamak zorunda değilsin.

MARTA: Yürü, yürümeye alıştır kendini...

ELIZABETH: Emin olabilirsin, bu orospu takunyalarıyla ilk fırsatta Portekiz elçisinin üstüne kapaklanırım! Pat! Hani şu, "Ateşli katır"... Elçi halı gibi yere yapışır vallahi...

(Elizabeth yürüme provası yaparken, Mama üzerine koltuk yerleştirilecek olan basamaklı yükseltiyi getirir.)

MAMA: Dik yürü, fidan boylu, kadife donlu, nazenin hanımım.

ELIZABETH: Söylemesi kolay. Devlete karşı şu isyanlarını bitirir bitirmez Robert'ın kolları arasında olacağım. Benim bu kadar büyüdüğümü gördüğünde şaşıp kalacak. Ondan öpücük istediğimde göbeğimi öpecek, bu kesin. *(Ses tonunu değiştirir)* Çıkarın beni burdan!

MAMA: Tamam tamam sultanım, şu kıymetli çömleğini koltuğa koy, bir merhem hazırlayıp, her tarafını ovacağım.

MARTA: Gel, uzan... haydi... şimdi lavtanı getireyim, biraz çalarsın.

ELIZABETH: Hayır, canım istemiyor. Oradaki kağıtları bana ver, okuyacağım.

MARTA: Elçi mektuplarını mı?

ELIZABETH: Hayır, Hamlet'in el yazılarını.

MARTA: Yine mi onlar?.. *(Hamlet'in yazılarını uzatır.)*

MAMA: Ah Omlet, onu iyi bilirim... tiyatrosunu da görmüştüm... Oyuncular muhteşem oynuyordu. "Manastıra kapan Ofelya, çünkü şayet evlenirsen, kocan boynuzlunun biri olur.", diyorlardı, ha ha ha... *(Sepetten bir krem çıkar-*

tır ve kraliçenin yüzüne sürerken maskaralık yapar.)

ELIZABETH: Hep böyle mi gülersin?

MAMA: Hayır, bugün sesim biraz kısık.

ELIZABETH: Hey, yavaş ol şapşal. Yüzüme ne sürüyorsun, her tarafım çekiliyor?

MAMA: Şap. *(Mama, kraliçenin saçını örer ve arkaya doğru çekerek tepede topuz yapar.)*

MARTA: Ne arıyorsun o piyeste?

ELIZABETH: Bu piyeste Robert'ın isyanının ipuçları var.

MARTA: Yok canım... Hamlet bir propaganda taşlaması mı yani?

ELIZABETH: Marta, burnu tıkalı bir aptalı taklit eder gibi beni taklit etmekten vazgeç. *(Mama'ya)* Sen de yavaş ol, beni tavşan derisi gibi çekiştirip durma. *(Marta, Elizabeth'in takunyalarını çıkartır.)* Şunu kafana sok Marta... ben boşa konuşmam! Kişiliğime ve politikama karşı açıkça bir saldırı var bu piyeste. Bu tiyatrocu beni rezil ediyor. Her akşam o tiyatroda aleyhime propaganda yapılıyor, yüzüme tükürülüyor.

MARTA: Dinle Elizabeth, birkaç gün önce... tesadüfen izledim Hamlet'i... ve seni temin ederim ki, sana karşı hiçbir saldırı görmedim.

ELIZABETH: İzledin ve hiç bir kuşku uyanmadı mı? "Kuyunun dibindeki kurbağa, tepesinden sarkan kovayı güneş sanırmış."

MARTA: Ne diyorsun?

ELIZABETH: Shakespeare'in bir cümlesi.

MAMA: Okkalı bir laf, nasıldı? "Kurbağa, kuyunun dibindeyken, kovanın götünü güneş sanırmış."... müthiş...

MARTA: Sus! Anladığım tek şey kurbağa... peki ya gerisi?

ELIZABETH:Hamlet böyle konuşuyor işte.

MAMA: Hemen anlamıştım, aynadaki yansıma gibi.

MARTA: Sus!

ELIZABETH: Hayır, hayır... doğru söyledi... tam aynadaki yansıma gibi! Mükemmel!

MAMA: Gördün mü? Bici bici osuruk suratlı!

MARTA: Benimle böyle konuşamazsın!

MAMA: Çeneni kapa ve orospu ayakkabılarını yerine kaldır. *(Elizabeth'e)* Ne biçim hizmetçilerin var sultanım?

ELIZABETH: Kısacası, bu şarlatan William Shakespeare kendi düşüncelerini gizlemek için... Tanrım her yerim karıncalanıyor ve kaşınıyor... korkunç!

MAMA: Soyun, çıkar elbiselerini.

ELIZABETH: Bunu aklımdan bile geçirme.

MAMA: Kimden utanıyorsun? Hepimiz kadın değil miyiz? Erkek olarak sadece bu sidikli tahta at var.

ELIZABETH: Emin değilim... *(Mama'ya bakar)* Birimizle ilgili bazı kuşkularım var Madam Zozik...

MAMA: Kendine haksızlık ediyorsun, güzel bir kadınsın... hâlâ mihrap yerinde...

ELIZABETH: Soyunmuyorum işte.

MARTA: Aklıma bir fikir geldi.

(Marta sahneden çıkar ve hemen geri döner. Getirdiği paravanı Elizabeth'in önüne yerleştirir. Paravan Elizabeth'i sadece başı görünecek biçimde örter. Marta ve Mama, Elizabeth'in elbiselerini çıkartır ve dışarı götürür ve büyük bir çarşaf getirerek sararlar.)

ELIZABETH: *(Yapılan masajdan dolayı ah oh diye inler.)* Oh harika... devam et böyle... diyordum ki Shakespeare... *(Zevkten inler)* oh ah... politik imaları maskelemek için... kişilerin cinsiyetlerini değiştirmiş...

MARTA: Yani?

ELIZABETH: Kadınları erkek yapmış, erkekleri de kadın.

MAMA: Bir çeşit ayna oyunu yapmış. Aykırıların değiş tokuşu...

ELIZABETH: Evet.

MARTA: Bir örnek ver.

ELIZABETH: Derhal: Ben dişiyim, Hamlet erkek.

MARTA: Tabii ya, Hamlet senin taklidin, unutuyordum.

MAMA: Bana bak, bu kadınla dalga geçmekten vazgeç.

ELIZABETH: *(Mama'ya)* Yeter artık! *(Marta'ya)* Beni dinliyor musun? Ben Hamlet'im. Tatlı Ofelya bir kadın... ve benim sevgili Robert'ım bir erkek. Hamlet'in babası öldürüldü... benim annem öldürüldü. Hamlet'in babasının hayaleti onu gece gündüz rahatsız ediyor. Annem de öteden beri rüyalarımda "İntikam" diye haykırır.

MAMA: Gördün mü? Nasıl birbirine uyuyor? Bir ondan bir bundan. Bir bundan bir ondan, çeşnisi bol.

ELIZABETH: Hamlet'in annesi kayınbiraderi ile evlenir... Babam VIII. Henry de kardeşinin dul eşi ile evlendi. Yengesiyle yani.

MAMA: Maşallah, bütün aile nasıl da birbiriyle sarmaş dolaş!

ELIZABETH: Bu tam benim ailemin hikayesi.

MARTA: Yavaş ol, hile yapma. Baban Anne Bolen'i kendi elleriyle öldürdü... Hamlet'in annesi masum oysa.

ELIZABETH: Kim demiş? Teksti iyi oku... Kraliçe masum olduğunu söylüyor ama Hamlet onu mahkum ediyor... Babam Henry de Anne Bolen'i mahkum eden Lordlarla anlaşamadığını söyler dururdu. Ah bir görseydin, annemin başsız cesedi önünde nasıl da haykırıyor ve gözyaşı döküyordu... Tıpkı Hamlet'in annesi gibi!

MAMA: Tam aynadaki altüstlük.

MARTA: Özür dilerim Elizabeth ama her şeyi birleştiren o

mucize zamkların satıcılarına benziyorsun, tekrar özür diliyorum. Cevap ver bana, hangi ciddi somut delile dayanarak dramda Hamlet'in sen olduğunu savunuyorsun?

MAMA: Ben cevaplayabilir miyim?

ELIZABETH: Hadi bakalım, dinliyoruz.

MAMA: Oldu, tamam. Şimdi karşınızda Elizabeth kraliçesi, herkesin bildiği gibi, İngiltere'nin kraliçesi, kötü bir huyu var, kıpırdayan bir perde görse hemen hançeri hazır. "Hayalet", diye bağırıyor ve arkasında kim varsa "Kırt" kesiyor... Çok fena... "Kırt"...

MARTA: Evet, bu sabah neredeyse beni öldürüyordu!

MAMA – Yazık seni ıskalamış! Kraliçeciğim bu "Kırt" kesme işini biraz daha çalışman lazım, bunun gibi bir avı kaçırmaman gerekir "Kırt"... Her neyse, Omlet'in de böyle kötü huyu vardı. Bir sahnede perde birazcık oynadı "Kırt", perdenin arkasındaki Polonius.

ELIZABETH: Polonius da tam benim baş danışmanım Cecil.

MAMA – Oh, hicve bayılırım, anladın mı? Bu Polonius ya da aslında Cecil, perdenin arkasında duruyor ve Omlet de o anda annesiyle konuşuyor. Ve berbat şeyler söylüyor. Söylediklerini duyunca donakaldım. "Sen nasıl o alçakla evlenirsin orospu?" aynen böyle söyledi ve perde oynadı. Ah, bir fare, "Kırt" kesiyor. Biliyorsun Danimarka'da fareler pek boylu posludur., en azından bir metre... şak şak... Takıyor bıçağı. Güle güle Polonius... *(Marta'ya)* Ve gelecek sefer sıra sende.

MARTA: Oh, ne müthiş bir açıklama, hiç tartışılmaz.

MAMA: Hâlâ anlamadın değil mi? Bir kez daha anlatayım. Omlet'in sonunda kraliyet kerhanesinin düzenini kim sağlıyor?

MARTA: Fortinbras.

MAMA – Norveç'li Fortinbras değil mi?Bu İngiltere kerhane-

sinde yobazlara göre kuzeyin Fortinbras'ı kim? O dağdan inip krallığın düzenini sağlayan kim?

MARTA: James.

MAMA: İskoçya'nın James'i. Şu koca gaydacı mı? Kraliçenin kellesini indirmek için hazır bekleyen *(Kraliçenin saçını sertçe çeker.)*

ELIZABETH: Madam Zozik yavaş ol, kellemi sen indireceksin.

MAMA: Heyecanımı hoş görün.

ELIZABETH: Kulaklarımı ve gözlerimi öyle çekiyorsun ki... bir Moğola benzeyeceğim.

MAMA: Ne Moğol'u? Harikasınız. Şuraya bakın gıdı yok oldu.

ELIZABETH: Seni bundan men ederim, hiçbir zaman gıdığım olmadı benim.

MAMA: Hadi oradan gıdığın vardı.

MARTA: Ah affet onu... Hamlet'le karıştırıyor. Gıdığı olan o... Aynı zamanda biraz karnı çıkık ve düz taban.

ELIZABETH: Niye böyle alaylı konuştuğunu anlayamıyorum.

MAMA: Ben anladım söyleyeyim mi?

MARTA: Hayır sen kapa çeneni.

MAMA: Söyleyeceğim işte: Omlet rolünü oynayan aktörün adı Richard Barbage, iyi tanırım kırk iki yaşındadır fakat altmış dört gösterir, şişmandır ve nefes darlığı vardır. Oyun başladı mı astımı tutar ve Laertes'le düelloya başlayınca... tabii Laertes genç, zıp zıp zıplıyor... fakat Barbage düello sırasında sanki kazak örüyor... *(Kılıç oynarken örgü örer)* Tak tak... bir ilmik, bim bim... ikinci ilmik... oh oh ve kraliçe der ki "Oh Omlet artık bir delikanlı değilsiniz kıçınızdan solumaya başladınız" Eh Şeşpir işte! Sonra burası sansürlendi. Ama böyle işte... Fakat Borbage daima kan ter içinde... tak tak.. pam pam... *(Marta sözünü keser.)*

MARTA: Yüzü sivilce dolu, hem de bir değil iki gıdığı var

ve tavukla ördek arası yalpalıyor.

MAMA: Doğru! Birazcık bacakları eğri, yani içe çarpık ve göbeği dışarı fırlamış, fakat oynamaya başlayınca "Olmak veya olmamak" seyirciyi sarhoş edecek bir gücü var... *(Buradaki monoloğu gramelo tekniği ile dramatize ederek oynar)* "Olmak veya olmamak, işte bütün mesele bu"! Sözler öylesine net anlaşılıyor ki doğanın bir gücü olsa gerek. Biraz da nonoşluğundan geliyor canım.

ELIZABETH: Yaa, demek o biçim ha?

MARTA: Bu özelliği pek fark edilmiyor.

MAMA: Ediliyor, ediliyor... Bir tek kıçında tüyü eksik... O rolü niye bu kaltağa verdiler ki? Toplulukta ondan çok daha iyi olan en az beş aktör var. Daha genç, yetenekli, çevik... Neden bu rolü o yaşlı nonoşa verdiler.

ELIZABETH: Aktörü özellikle biraz yaşlı pörsümüş ve şapşal seçtiler, benim mükemmel bir kopyam olsun diye. "Çarpıcı güzelliğin kraliçesi" Bana yüzümde kırışıklık yokmuş gibi yağ yapıyorlar, ben dökülüyorum onlar bana "gençlik tanrıçası diyorlar"

MAMA: Hayır hayır, artık böyle söyleyemezsin. En azından yüzün hakkında. Bak bakalım yüzün nasıl? *(Elizabeth'i koltuktan kaldırır.)*

ELIZABETH: Şimdi ne yapıyorsunuz bana?

MAMA: Göbeğinden kurtulmak istiyorsun değil mi?

ELIZABETH: Göbeğim mi? Bu kez hangi iğrenç numaran var?

MAMA: *(Kavanozdan bir tanesini gösterir)* Ufak bir göbek emiciyle...

ELIZABETH: Sülük mü?

MAMA: Hayır, sülük kan emer, bunlarsa sadece yağ. Lipotakşın. Bak ne şirin şeyler. Mavi mavi gözler, merhaba, cip cip.

ELIZABETH: Ne iğrenç! Hayır hayır Tanrı aşkına, o pis so-

lucanları uzaklaştır göbeğimden. *(Zozik solucanları yerleştirirken Marta, Elizabeth'i koltukta oturmaya zorlar)*

MAMA: Kalça ve baldırlarına da kullanalım.

ELIZABETH: Yalvarırım bırakın!

MAMA: Omuzlara, kollara ve boyuna.

ELIZABETH: Aman Tanrım, kusuyorum!

MAMA: Sırtına, kıçına, bunlar incelticidir. Şu ufak canavarlara bak, şunun oburluğuna bak, Attila, Kaligula... aman da bici bici... ne emici, sömürücü bunlar...

ELIZABETH: Tamam, çabuk ol, yeter ki bana gösterme. Nerede kalmıştık?

MARTA: Göbekli ve çıtkırıldım Hamlet'te.

ELIZABETH: Doğru, belki de iktidarsızdır, hep ateşli gibi görünüyor ama hiç düzüşmüyor.

MAMA: Ne kadar ağzı bozuk bir kraliçe. Bu göbek emicilerin huzurunda... onlar çok utangaçtır bakın... şu nasıl da kızardı... em yavrum em...

ELIZABETH: Ama beni öfkeden kudurtan bu soysuzun benim ülkeyi batıracağımı söylemesi. Şöyle diyor: "Danimarka kokuştu..." Ne Danimarka'sı, kimi kandırıyor bu? Apaçık İngiltere'den söz ediyor.

MAMA: Bu ayna oyunu iyi gidiyor. Danimarka bir hapishanedir deyince aslında Danimarka'dan bahsetmiyor... İngiltere bir hapishanedir demek istiyor.

MARTA: Hayal görüyorsun sen.

ELIZABETH: Şimdi de hayalciyim ha? Dinle o halde, bu Hamlet trajedisi nasıl son buluyor hatırlıyor musun?

MARTA: Bir kıyımla.

MAMA: Evet, ne müthiş son, her yerde cesetler, Laertes burada biçilmiş "şak şak", kraliçe orada zehirlenmiş "ahh ahh" kral burada kusuyor "öğ öğ" ve Omlet burada son nefesini veriyor "ah ah"...

ELIZABETH: Peki suç kimin?

MAMA: Omlet'in! Herkes biliyor ki suç onun, çocuk karar veremedi. Aslında ufak bıçağıyla amcasının arkasından her şeyi hemen halledebilirdi. Amcası "amen amen" diye dua ederken. *(Mama tekrar Hamlet olur ve oyunu oynar)* "Bekle der kendi kendine, onu şimdi öldürürsem ona iyilik etmiş olurum... günahlarından arınırken onu yollamamalıyım. Oysa babam günahlarıyla öldü ve cehenneme gitti. Şimdi beklemeliyim ve amcam annemin odasına girdikten sonra onu bıçaklamalıyım. Şimdi değil, yarın; göreceğiz. Yarından sonra belki de. Bilemiyorum, belki gelecek hafta. Gerzeğe bak yahu, aslında her şeyi birinci sahnede bitirebilirdi. Hani Omlet'in babasının hayaleti görünüp "Om-let-let, am can can can, ka til til til, o çıyanı öl dür dür dür" der ya...

ELIZABETH: Ama birinci perdede amcayı öldürseydi beş perdelik trajediyi nasıl yazacaktı.

MAMA: Bana ne beş perdeden... Ofelya ölüp de, öbürü deliriyor ya hani, git İngiltere'ye, dön geri ve düello... ben daha anlaşılır bir şey isterim, tek perde ama temiz. Babanın hayaleti der ki "Oğlum Omlet, işte katil"... öyle mi? Hançer- sapla- perde. Oysa şimdi biraz düşünmeliyim, şimdi biraz beklemeliyim, fikrimi değiştirdim, ertelemeliyim demesinden içime fenalık geldi.

ELIZABETH: Bana da yönelttikleri suç o değil mi?

(Elizabeth dönerken solucanları ezer. Mama bağırır.)

MAMA: Ah hayır.

ELIZABETH: Ne oldu?

MAMA: Göbek emicilerimi ezdiniz, ne büyük kıyım, kraliçeyi de ezdiniz. Omlet'in son perdesi gibi.

ELIZABETH: Tam beni suçladıkları da o değil mi peki...
MAMA: Yani göbek emicilerini ezdiğiniz için mi? Evet doğru.
ELIZABETH: Hayır düşmanlarımı ortadan kaldırmamak, müdahale etmemek, yobazların suçlamalarını biliyorsun." İspanyollar sınırımızda Felemenkleri boğazlıyorlar... ve ben ödlek kraliçe, izin veriyorum buna. İrlandalılar isyan ediyor... ve ben onları kanlı bir biçimde bastırmak yerine sürüncemede bırakıyor, anlaşmaya giriyor, idare ediyor,erteliyorum. Beni aforoz eden Papa ile diyaloga giriyor ve beni başlarına seçen Protestanlarla konuşmuyorum bile.
MAMA: *(Kraliçenin kulağı ile oynamaktadır.)* Çünkü sen çok iyisin, herkesin konuşmasına izin veriyorsun. Ben kraliçe olsam, "kırt"... *(Boğaz kesme işareti yapar)*
ELIZABETH: *(Mama'ya)* Hey sen, kulağımı ne parmaklıyorsun?
MAMA: O parmağım değil ki, içeri giren bir göbek emici.
ELIZABETH: Yardım et Marta!
MARTA: *(Mama'ya)* Tanrım, çıkart onu!
MAMA: Elimden bir şey gelmez, bu yağlı şeyler ufak kara deliklere bayılıyor.
ELIZABETH: Tanrım, kendimi iyi hissetmiyorum.
MAMA: *(Pantomim yapar)* Elimden kaçıyor, seni ihale düşkünü, seni sermaye kaçkını... işte işte yakaladım. Nasıl da semirmiş, şu gözlere bak, glup glup...
ELIZABETH: Lanetli cadı, defol, çık burdan. *(Marta giyinmesi için Elizabeth'i sahne dışına götürür.)*
MAMA: Ah ufak solucanlar, hepsi yere saçılmış. Bu çok şişman, çok uluslu olmalı,şuna bak şuna, amma ganimete konmuş. Şişmanlığı çok tiksindirici. Bunu kocama götüreceğim, o bir balıkçıdır. Tombul solucanlar aklını alır. Balığa çıktığında bu göbek emiciyi oltasına takacak... ah

ah ah, suya atacak, cup cup nehrin dibine inecek ve bu solucanı gören balıklar koşmaya başlayacak. *(Balık ailesinin gelişini mimler.)* Hımmmm... Tombul bir göbek emici, hart hart... ve biz bu gece koca bir balık yiyeceğiz. Hayır aslında biz balık yemeyeceğiz. Çünkü bu göbek emici kraliçeyi emdi, balık da onu ham etti, o halde sonunda biz kraliçeyi yiyeceğiz. Ne matrak bir düşünce değil mi? Bir şakadan neler çıkıyor bakın. Omlet, "Bir masaya yemek için değil, yenilmek için oturacak bir kral olacaktır." Diyordu ya... çünkü ölünce solucanlar vücudunu yiyecek, oradan geçen bir balıkçı kralın solucanlarından bir avuç alacak, onları oltaya takacak ve koca bir balık yakalayacak. Bir dilenci, en alt tabakadan, balığı alacak ve yiyecek ve sonunda dilenci kralı yemiş olacak. Bu Şespir çok akıllı yahu! Onun aklından geçenleri sen bile düşünemezsin!

ELIZABETH: *(Perdenin arkasından)* Madam Zozik, zayıfladığımı hatta kuruduğumu hissediyorum.

MAMA: Hayır kraliçecik, bu bir his değil, elbette zayıfladın. Solucanların şişmanlamasından bunu anlamak mümkün. Baksana hepsi bıngıl bıngıl, gebeş. *(Perdenin arkasındaki Elizabeth'e gösterir.)*

ELIZABETH: Şunları bana gösterme diyorum sana! Çok iğrençler! *(Tonunu değiştirir.)* Göğüslerim için de ufak bir mucize uygulayabilir misin? Suyu çekilmiş, kurumuşlar.

MAMA: Ufak bir mucize mi diyorsun? Bana zaman ver, memelerini erik dikenine döndüreyim. İstersen öyle büyütebilirim ki memelerini, ellerini kavuşturunca kendini balkonda sanırsın, üstüne de bir saksı çiçek koyarsın, her gün sularsın! Ya da bostan ek yeşersin, sen de ye, anan baban da yesin. *(Elizabeth içeri girer, seremoni elbisesi ve tacını giymiştir)* Oh ne güzel elbise!

ELIZABETH: Canım ev içinde öyle çekiverdim üstüme. Nasıl görünüyorum? Beni beğenir mi dersin?

MARTA: Bayılacak.

MAMA: Aptallaşacak. Aynı benim bu, Omlet benzetmesini duyduktan sonraki halim gibi. *(Marta ve Mama yüksek ökçeli takunyayı kraliçeye giydirir.)*

MARTA: Beni bile sarhoş ettin.

ELIZABETH: Ah nihayet... sana derdimi anlatabildim!

MARTA: Ne demezsin, şaştım kaldım... eğer senin kuşkulandığın gibiyse, bunun altında örgütlü bir isyan var demektir. Anlıyor musun?

ELIZABETH: Elbette var.

MAMA: Bağışla Kraliçeciğim ama ben buna katılmıyorum. Öyle şey olur mu? Tiyatrocu isyan mı yapar, düşünebiliyor musun? Oyuncular, tahta kılıçlarıyla ve talk pudrası dolu toplarıyla "Haydi isyana, topları doldurun, ateş, puff"... *(Öksürür)* "fıss fıss... ve isyanın sonu *(Talk pudrası dolu bir topun patlamasını mimler ve boğulur gibi yapar)*

ELIZABETH: Tiyatrocular ön planda olanlar. Ama onların arkasında birileri var ve gerçek kurşun kullanıyorlar. Hamlet'in metnini uzat bak sana ispatlayayım. Prens yerine kraliçeyi koy. İkinci perde ikinci sahne.*(Okur)* "oysa ben... ben böyle alçak bir politikaya yamanmış bir tahtta görürsem kendimi, isyan ederim."

EGERTON: *(Bir başka dosyayla gelip başını uzatır)* Girebilir miyim? Rahatsız ediyor muyum?

(Mama, Egerton'un yanına gidip susmasını işaret eder. Elizabeth takunyalarla sahne önüne ilerler.)

ELIZABETH: *(Seyircilere)* Salondakiler sussun. *(Okumayı*

sürdürür) "Tanrım bende bir güvercin kalbi olmalı, yoksa bu sahte tahttan geriye kalanlarla, gökyüzündeki akbabaları beslerim ancak!"

EGERTON: Yine kiminle alıp veremediği var?

MAMA: *(Fısıldar ama giderek ses tonunu arttırır)* Omlet'ten bir bölüm oynuyor. Poposunda tüy takılı bir nonoşmuş, kraliçeyi hicvediyormuş...

EGERTON: Öyle mi?

ELIZABETH: *(Mama'nın sözünü bastırmaya çalışır)* "Kötü kalpli kadın..."

MAMA: *(Biraz pantomim yaparak Hamlet'in konusunu Egerton'a anlatmaya çalışır.)* Birinci perdenin sonu. *(Kraliçe seyircisinin dikkatini dağıttığı için rahatsızdır. Elizabeth'e döner)* Majesteleri ona anlatmam gerekiyor. Omlet hakkında hiçbir şey bilmiyor. O senin istihbaratçın değil mi? *(Yine mimle sürdürür)* Dördüncü perdenin sonu!

ELIZABETH: Sus Madam Zozik, kötü kalpli kadın... *(Mama Egerton'la kraliçe arasında durur ve Egerton'a bu monologu anlatmaya çalışır. Kraliçeden hareketlerini gizler.)* Ver elini.

MAMA: Beşinciyi neredeyse bitirdik.

ELIZABETH: *(Mama'ya)* Eğer susmazsan muhafızları çağırıp seni dışarı attıracağım... "kötü kalpli kadın... bütün bu ihanetleri, katliamları kim tertipledi ve kime karşı... gerçek bir kaltağın işi bunlar" Bana niçin öyle bakıyorsunuz? Egerton boyum uzamış mı? *(Takunyalarına bakar)* Bilmiyor musun insanlar yetmişine kadar büyümeyi sürdürür. *(Ciddileşir)* Söyle bakalım bana, birilerinin benimle alay ettiğini, bana böyle hakaret ettiğini duysan ne yaparsın?

EGERTON: Majesteleri kim size bu tür bir saygısızlıkta bu-

lunma cüretini gösterebilir?

ELIZABETH: *(Metni gösterir)* İşte burada: Adı ve soyadı... ve kelimesi kelimesine aşağılık tiradlar. Sevgili Egerton, tiyatroya biraz daha sık gitseydiniz, özellikle Globe Tiyatrosuna... Örneğin, bu akşam giderseniz, bunların tekrarlandığını duyarsınız.

MAMA: Omlet'in kraliçenin taklidini yapan bir dönme olduğunu fark edeceksiniz ve bir kuyunun dibinde bir kurbağa kılığıyla kovanın kıçına bakıp "Ne kadar güneşli bir gün", dediğini göreceksiniz.

EGERTON: Olamaz!

MARTA: Doğru; bu iki paralık tiyatrocular ona hakaret ediyorlar... insanlar da utanmadan alkışlıyor.

ELIZABETH: Sizin aklınız fikriniz Robert'a ve beş para etmez adamlarına tuzaklar hazırlamak.

EGERTON: Gerçekten Globe tiyatrosunda, bu tür aşağılık şeyler mi söyleniyor? Polis müdürü Golber her gece orada, bana hiç söz etmedi, sizi ima ettiklerini de söylemedi.

ELIZABETH: Öyle mi? Bu tahta atın sen ve adamlarından daha çok beyni ve hayal gücü var.

MAMA: Üstelik de daha fazla işiyor.

ELIZABETH: Ver şu el yazmalarını. Dinleyin Egerton, bu okuduklarımın ne anlama geldiğini kavramaya gayret edin.

MAMA: Yararsız. Bu adam bunu anlamaz.

ELIZABETH: Sus Zozik karısı.

MAMA: Fakat yüzüne baksanıza. Anlayacak yüz var mı onda? Gözlerinde en ufak bir pırıltı yok. *(Elizabetb konuşurken Mama, Egerton'un aptal yüz ifadelerini taklit eder.)*

ELIZABETH: Yeter artık. Dinleyin, Hamlet konuşuyor: "Olmak ya da olmamak, bütün sorun bu." Madam Zozik,

Shakespeare okuyorum, sözümün kesilmesini istemem.

MAMA: Ben sözünüzü kesmiyorum ama bu adam okuduklarınızı anlamıyor.

ELIZABETH: *(Ezberden okumaya devam eder)* "Ölmek, uyumak sadece! Düşünün ki sadece uyumakla bitebilir bütün acıları yüreğin, çektiği bütün kahırlar insanoğlunun. Uyumak, ama düş görebilirsin uykuda, o kötü!.." Sufle verin, çünkü burasını hatırlamıyorum...

EGERTON: O... kimsenin gidip de dönmediği...

ELIZABETH: Bu kadar yeterli... "O... kimsenin gidip de dönmediği bilinmez dünya ürkütmese yüreğini. Bilmediğimiz belalara atılmaktansa, çektiklerine razı olsa insan."

EGERTON: Anlamıyorum.

ELIZABETH: Bravo... bu sizin değişmez sözünüz olmalı. Ara sıra tekrarlayın, bana yardımcı oluyor. Haydi, söyleyin.

EGERTON: Anlamıyorum.

ELIZABETH: Anlamıyor musunuz? "Kim ister bütün bunlara katlanmak. Ağır bir hayatın içinde inleyip terlemek, ölümden sonraki bir şeyden korkmasa, o kimsenin gidip de dönmediği bilinmez dünya ürkütmese yüreğini!.." yine sizin değişmez sözünüz lütfen Egerton.

EGERTON: Anlamıyorum.

MAMA: Bu çok doğal... *(Elizabeth'in yanına giderek metne bakar)*

ELIZABETH: *(Egerton'a)* Bravo! Anlamıyorsun ama öylesine açık ki... söyleyin bana... "Kim dayanabilir zamanın kırbacına, zorbanın kahrına, gururunun çiğnenmesine, sevgisinin kepaze edilmesine, yasaların bu kadar ağır, yüzsüzlüğün bu kadar hızlı yürümesine."... dikkat edin, hiçbir şey uydurmuyorum değil mi, Egerton?

EGERTON: Doğru... bizimle bir alıp veremediği var, kesin.

MAMA: *(Egerton'a bakar)* Nihayet jeton düştü.

ELIZABETH: "Bir bıçak saplayıp göğsüne kurtulmak varken, kim ister bütün bunlara katlanmak, ağır bir hayatın içinde inleyip terlemek, ölümden sonraki bir şeyden korkmasa..."

MAMA: İnanılmaz... herif makyavelist, anladın mı? Bu Şespir insanlara... "ne oldu size, kıçınızı niye kaldırmıyorsunuz, bir köle, bir hayvan muamelesine razı mısınız, cehennemde yanma korkusuna değer mi bu, boynuzlular! Cehennemin dünyada olduğunu anlamadınız mı... siz oradakiler başkaldırtmaktan korkmayın, cılkı çıkmış,altı oyulmuş hükümete dersini verin" diyor. *(Bir protesto şarkısı söylemeye başlar.)*

EGERTON: *(Bağırır)* Şimdi anladım alçakça oyunu! Haklısınız, insanları isyana teşvik ediyor. İsyan çıkarmak istiyor.

MAMA: Yavaş ol, hepsini birden düşünmeye kalkarsan beynin sulanır. Kafana yavaş yavaş sok.

MARTA: Bir dakika, sanırım artık abartıyorsunuz... ben burada isyana teşvik falan görmüyorum... bir rahatsızlığı, belli bir hoşnutsuzluğu yayma eğilimi var.

MAMA: *(Marta'yı taklit eder, yumurtlayan tavuk gibi pantomim yapar)* Ihh, barış yumurtası. Aramızda küçük bir diplomat var. İsacılar derneğinden.

EGERTON: Ne olursa olsun majesteleri, onu tutuklayıp tiyatrosunu hemen kapatacağım.

MAMA: Sonra da onu yakarsın.

ELIZABETH: Hayır, böyle yapmayacaksınız Egerton. Bunun yerine Shakespeare'le Robert'ın ilişkisi üzerine söylenenleri araştıracaksınız. Sonra karar veririz.

EGERTON: Hemen şimdi özel bir müfettiş tayin ediyorum

ELIZABETH: Unutmadan, İskoçya'lı Jacop'a yazılan o mektupların gerçek olup olmadığını araştırdınız mı, hani si-

ze göre Robert'ın yazdığı o mektupları?

EGERTON: Efendim, çok üzgünüm ama gerçekten sizin haklı olduğunuzu söylemek zorundayım; mektuplar sahte çıktı, mühürler de taklit edilmiş.

ELIZABETH: Bu kadar çabuk mu sonuçlandırdınız bilir kişi incelemesini?

EGERTON: Hayır, onları bize sağlayan haberciyi ayaklarından çengele asmak yeterli oldu. Bir süre sonra kendi kendini yalanladı... düzenlenmiş bir iftira olduğunu kabul etti.

ELIZABETH: Mükemmel! Gördün mü Marta, adaletin kefesi bir kasap çengeline asılı.

MAMA: Ne kadar hoş, ne şairane bir hiciv. Ah Şespir, şespir..

ELIZABETH: Hayır Madam Zozik, bunlar benim sözlerim.

MAMA: Hayret, çok şairane, çok Şespirvari.

ELIZABETH: Birkaç gün sonra bu cümleye bizim William Shakespeare'in tekstlerinden birinde rastlarsınız... her şeyimi çalıyor. Yine ne var Egerton? Kötü haberler var sanırım. Ne saklıyorsunuz o dosyada? Siz mi okursunuz bana, yoksa içindeki ahlaksızlıkları kendi başıma okuyayım diye her zamanki gibi burada unutma numarası mı yaparsınız?

EGERTON: Bunlar deliller.

ELIZABETH: Neyin delilleri?

EGERTON: Yobazların, isyancılara destek vermek için harekete geçişlerinin delilleri.

ELIZABETH: *(Gülerek)* Hah hah hah... tuzak size yöneliyor Egerton! İsyancıların iyi silahlanması için yem olarak cephanelik numarasını hazırlamıştınız, sonra da Robert'ın saldırı kararını beklediniz. Onlara büyük bir tuzak kurduğunuzu sandınız... çünkü büyük bir balık yakalamak istiyordunuz... ama yobazlar da Robert'a katıl-

dılar ve şimdi balığın bir balinaya dönüştüğünü fark ediyorsunuz. Bu hatanızla bütün ağlarınızın parçalanacağına bahse girerim.

MAMA: Ahh ne güzel Şespir.

ELIZABETH: Hayır hayır bunlar da benim sözlerim.

MAMA: Yine mi senin? Bu Şespir, kendinden bir şey yazmıyor mu yahu, her şeyi aşırma,üç kağıtçı!

EGERTON: Bu olağanüstü memnuniyeti anlayamıyorum majesteleri, sanki olası bir yenilgiden zevk alır gibisiniz.

MARTA: Haklı, gerçekten delisin sen. Bunun senin de yenilgin olacağını unutuyorsun.

ELIZABETH: Tabii tabii... abarttım. İyi o halde müdahale etmek için ne bekliyorsunuz?

EGERTON: Hanfendi, şu anda küçük gruplara ayrılmış durumdalar, birleşmelerini bekliyoruz. Parlamento ve saraya ulaşamadan onlara saldıracağız.

ELIZABETH: Hangi saray?

EGERTON: Burası, sizinki.

MAMA: Anladın mı kraliçecik? Bu sefiller buraya gelip seni öldürmek istiyorlar.

MARTA: Aynen öyle.

EGERTON: Bu yüzden hanfendi, Sir Cecil'in de uyardığı gibi, buradan başka bir yerde daha güvence altında olacağınıza inanıyorum.

ELIZABETH: Bohçamı toplamam lazım yani.

MAMA: Tabii sana saksılı o balkonu yaptıktan sonra...

ELIZABETH: Kapa çeneni!

EGERTON: Evet hanfendi, lordlar ve parlamentoda özellikle Lord Bacon, Kinilworth Kalesi'ne yerleşmenizi uygun görüyor. Tabii muhafız alayınızla birlikte.

ELIZABETH: Muhafızlar eşliğinde mi? Neden ben gidiyorum peki? Benim ne ilgim var? Şahsen bugünlerde Londra

duvarlarına asılmış bir sürü yazı okudum... Kraliçeye karşı gelmeye ve onu öldürmeye teşvik edici hiçbir cümleye rastlamadım. Aksine, özellikle Egerton size... Cecil'e... Lordlara... Bacon'a yönelik tehdit ve hakaretler vardı. Halka göre bana kötü politika öğütleyen sizlersiniz... ben her zaman için onların kraliçesiyim. Size bir öneride bulunayım mı Kinilworth kalesine muhafızlar eşliğinde siz gidin. Hep birlikte daha güvenli olur.

MAMA: Ah ruhumu titreten bir konuşma kraliçecik.

MARTA: Elizabeth gerçekten acımasızsın. Söylesene ne zaman okudun o duvar yazılarını? Benim bildiğim haftalardır dışarı çıkmıyorsun sen.

EGERTON: Anlamıyorum, yoksa hanfendi tek başınıza mı çıktınız dolaşmaya?

ELIZABETH: Zozik şu boruyu uzat. *(Mama duvara dayalı dürbünü kraliçeye verir.)* Bununla çıktım dolaşmaya. *(Bir dürbün gösterir.)*

EGERTON: Nedir o?

ELIZABETH: Venedik elçisinin bir armağanı. Adı dürbün ya da teleskop. Dayayın gözünüzü, harika bir alet.

EGERTON: *(Dürbünle seyirciye bakar.)* Müthiş... her şey inanılmaz şekilde yakınlaşıyor. Harika! Aşağıdaki insanlara elinle dokunabilirmişsin gibi.

MARTA: Bir saniye verebilir misiniz bana?

EGERTON: Tabii buyrun. Bu aletten bir kaç tanesinin polis-te olması çok iyi olurdu.

MARTA: Müthiş!

ELIZABETH: Tabii ki, sizin için bir kasa ısmarladım bile. Böylelikle herkesi her an kontrol edebilirsiniz. Ne yaptıklarını, kiminle birlikte olduklarını, kapalı kapılar ardında, kendi evlerinde bile. Yataktayken de gözetleyebilirsiniz onları, sevişirken... ve hatta ihtiyaçlarını gide-

rirken... her şey kontrol altında! Gerçekten modern bir devlet: Röntgenci devlet!

MAMA: (*Teleskopu Marta'dan alır)* Aman Allahım gözlerime inanamıyorum. Yoksa bu gördüklerim harbiden mi?

ELIZABETH: Ne var?

MAMA: Orada, sokağın sonunda sevgilin, yani Robert'ın... tipe bak... adamlarıyla birlikte... güzel erkek... saraya geliyorlar ve halk alkışlıyor... ooo hoho...

MARTA: Ver bakayım... evet... silahlanmışlar, kollar sıvanmış... insanları kendilerine katılmaya çağırıyorlar.

EGERTON: Allah kahretsin... onları bu kadar erken beklemiyorduk! İzin verin bakayım.

ELIZABETH: Hayır, üzgünüm ama öncelik bende... alet benim, ben bakacağım.

MAMA: *(Sepetinden başka bir dürbün çıkarır ve seyirciye doğru bakar)* Kraliçeciğim, bu sefer mortu çektik galiba.

ELIZABETH: Madam Zozik nereden aldın o dürbünü?

MAMA: Benim. Venedik'ten getirdim, meydanda işportada satıyorlardı. Eğer bir düzine oyuncak gondol alırsan bir tane hediye ediyorlar. *(Gondolcuları taklit eder)* "oy sole mio"

ELIZABETH: *(Dürbünle bakar)* İşte orada, San Bartolomeo Köprüsü'nden geçen bir başka grup var... bir diğer grup da karşı yönden ilerliyor.

EGERTON: Özür dilerim ama benim hemen gitmem gerek, karşı saldırı düzenlemek için Hellington'a gitmeliyim.

MAMA: Seni dürtmeden gideceğin yok zaten...

ELIZABETH: Dur, siz hiçbir şeyi doğru dürüst beceremiyorsunuz. Emrediyorum: Kimse hareket etmesin! Pazar yerindeki birkaç dükkancının alkışlarıyla gaza gelmelerine izin vereceğiz.

MAMA: Bravo kraliçem! Nasıl olsa bu gerzekler ilk top ateş-

lenince senin sidikli attan daha fazla altlarına yapacaklar!
ELIZABETH: Şöyle bir şey yapın Egerton... Sir Cecil'e gidin ve ona meclis başkanı ile adliye nazırını Robert'a yollamasını emredin. Kont Robert'a şu mektupla gitsinler, not alın.
MAMA: *(Mama masaya gider ve kağıtla divit alır)* Hemen yazayım, söyleyin hanımcığım.
ELIZABETH: *(Elizabeth dikte eder)* Biz...
MAMA: Bir dakika, önce adresi yazayım: Bay Essex'in kontu. Oturduğu sarayın numarası kaç?
ELIZABETH: Mektubu iki lordla gönderiyorum. Adrese ne gerek var?
MAMA: Evet ama Lordlar kaybolursa mesaj nereye gidecek?
ELIZABETH: Peki peki tamam.
MAMA: Bay Essex kontuna; kolunun ucundaki eline tutuşturulmak üzere...
ELIZABETH: Biz...
MAMA: *(Yazarken)* Biz.
ELIZABETH: Kraliçe adına...
MAMA: Kraliçe adına...
ELIZABETH: Geliyoruz...
MAMA: Geliyoruz... senin adın ne?
ELIZABETH: Saçmalama, geliyoruz ve bilmek istiyoruz...
MAMA: İstiyoruz. Nokta.
ELIZABETH: Neden noktaymış, daha sözümü bitirmedim.
MAMA: Bitirmedin mi?
ELIZABETH: Hayır devam ediyor.
MAMA: O halde virgül.
ELIZABETH: Virgül de yok.
MAMA: Öyleyse noktalı virgül.
ELIZABETH: Noktalı virgül de yok.
MAMA: Ünlem tamam ünlem.

ELIZABETH: Hayır diyorum sana, hiçbir şey yok.
MAMA: Evet ama buraya bir şey yapmak lazım. İstersen küçük bir çiçek çizeyim. Hah hah ha.. veya mini mini bir kelebek...
ELIZABETH: Peki tamam virgül koy canım. Bizler kraliçe adına geliyor ve bilmek istiyoruz ki...
MAMA: Virgül.
ELIZABETH: Ne sebeple bu grubun...
MAMA: Bu grubun. Virgül yok...
ELIZABETH: Oluştuğunu...
MAMA: *(Sıkılır)* ...luştuğunuuu...
ELIZABETH: luştuğunu değil, oluştuğunu...
MAMA: *(Nihayet anlamış gibi)* Anladım, karman çorman, bir ondan bir bundan...
ELIZABETH: Kraliçe...
MAMA: Bir başka kraliçe daha mı var?
ELIZABETH: Hayır, eskisi eskisi...
MAMA: *(Yazar)* "Eski kraliçe"
ELIZABETH: Hayır çiz onu.
MAMA: Sen olduğunu tahmin ederler değil mi?
ELIZABETH: Kes, kraliçe size güvence verir ki...
MAMA: Tamam, güvenir ki...
ELIZABETH: *(Sözcüğünü vurgulayarak)* Güvence verir ki...
MAMA: Anladım bir değişiklik daha.
ELIZABETH: Size güvence verir ki; şikayetleriniz...
MAMA: Şikayetleriniz ne ise...
ELIZABETH: Ne ise yok. Şikayetleriniz dinlenecektir ve...
MAMA: Ve...
ELIZABETH: Sizi temin ederiz ki...
MAMA: Size temin...
ELIZABETH: Hayır sizi...
MAMA: Yine fikir değiştirdi. Sizi...

ELIZABETH: Temin ederiz ki... adalet...
MAMA: *(Sayfanın sonuna gelir, sayfayı çevirir)* ada...
ELIZABETH: Adalet.
MAMA: Ada... *(Sayfayı tekrar çevirip bakar)*
ELIZABETH: Madam Zozik ne yapıyorsun?
MAMA: Bu "ada"nın "let"ine yer kalmadı. *(Egerton'a gider ve bütün mektubu ahh, ohh'lar ilave edilmiş şekilde okur)*
ELIZABETH: *(Sözünü kesmeye çalışır)* Madam Zozik... koca kaltak... imza...
MAMA: Attım bile. Saygılarımla, koca kaltak. *(Mektubu Egerton'a verir)*
EGERTON: İzninizle hanfendi. Daha sonra döneceğim. *(Mektuba bakar ve Mama'ya sorar)* Bu mektup hangi dilde yazıldı?
MAMA: Patagonca. Her yerde anlaşılır.
ELIZABETH: Egerton, bir günlük ateşkes ilan et. Lordlar Essex Kontu'yla konuşunca onu buraya getir. Teşekkür ederim.
EGERTON: Derhal majesteleri... şimdi... *(Çıkar)*
MAMA: Kraliçecik, duvarlarda Egerton hakkında yazılan yazıları görünce nasıl şafak attı herifte. Cecil'le, Bacon'da duyunca ödleri boklarına karışacak...
MARTA: Lütfen Zozik daha edepli konuş.
MAMA: Bu kraliçeye takıla takıla ağzım bozuldu. Koca kaltak!
ELIZABETH: *(Telaşlı)* Mama duydun mu, Robert az sonra buraya gelebilir. Göğüslerim için nasıl bir mucize düşünüyorsun?
MAMA: Hemen yapacağım. Fakat şimdiden uyarmalıyım biraz yakıcıdır.
ELIZABETH: Yakıcı mı?
MAMA: *(Bir kavanoz gösterir)* Evet, bunları kullanacağız.

ELIZABETH: Ne var onun içinde?

MAMA: Arılar.

ELIZABETH: Arı mı? Nasıl arı? Delirdin mi? Niyetin ne senin?

MAMA: Marta şu tahta parçalarım yak, biraz duman çıksın. Ortalık azıcık dumanlansın. Kavanozun ağzını biciklerin üstüne koyalım. Sonra dumanı verdin mi, içerdeki arılar çıldıracaklar ve tak! Seni sokacaklar, sonra da bici bici biciklerin balon gibi bir güzel şişecek. Sert, dolgun, uçları erik dikeni gibi, kabarık. *(Elleriyle iri göğüsleri işaret eder)*

ELIZABETH: Aklını mı kaçırdın? Göğsümü bir arıya mı şişirteceğim? Çok acır!

MARTA: Harika bir buluş kuşkusuz... hiç düşünmemiştim.

ELIZABETH: Bu kadar harikaysa sen niye sokturmuyorsun biciğini?

MAMA: *(Marta'nın ufak göğüslerini işaret eder)* Bunlara eşek arısı lazım...

MARTA: Sert göğüslerime yaslanacak bir Robert'ım yok da ondan canım. Ama yaptırmayabilirsin. Sütyenin içine pamuk koyarız.

MAMA: Evet, pamukla da olur. Ama sonuç aynı olmaz. Bir atasözü vardır: "Pamukla dolan memeler ancak bitleri besler." Robert gelip pamuk torbasına yaslanmayacak ya. Hem bu arı sokması o kadar acıtmaz. Biraz balla ovarsam acısı geçer.

ELIZABETH: Bu kadar sert ve şişkin olacaklarından emin misin?

MAMA: Hayır, balon olmayacaklar tabii ki, ama güzel olacaklar, Mama'sının haşmetlisi. Küpeştesi sağlam.

ELIZABETH: Tamam... başla o halde! Bu deliliği de yapalım.

MARTA: Aferin! Haydi Zozik.

MAMA: *(Sepetinden kavanozu çıkarır)* Şimdi önce biraz bal ve zamkla ovalım. Bana yardım et. *(Marta'ya bir çıra*

verir.)

ELIZABETH: Bir dakika, ne kadar sürecek bu şişlik?

MAMA: Üç gün... belki de beş... iğneyi içerde ne kadar tuttuğumuza bağlı.

ELIZABETH: Diyelim ki eğer, iğne yarım saat sonra çıkarılırsa...

MAMA: Hemen bir karpuz gibi büyür. Böyle!

ELIZABETH: Bir bu eksikti işte!

MAMA: Tatlı sultanım derin bir nefes al!

ELIZABETH: Robert, sevgilim, bunu senin için yapıyorum.

MAMA: Salla Marta, çırayı salla... *(Kavanozu Elizabeth'in göğsüne yapıştırır)*

ELIZABETH: Ayyy... Anneciğimm acıyooooorrr!

MAMA: Çok güzel, seni hemen soktular. Vızzz...

MARTA: Bir dakika ben boğulacağım.

ELIZABETH: Çıldıracağım... off canım çok yanıyor!

MAMA: Dayan, dayan... Üstüne biraz da kafur ekeyim.

ELIZABETH: Yeter yeter... çıkart iğneyi...

MAMA: Hayır, biraz daha... dayan tatlım, görüyor musun, bak şişmeye başladı

ELIZABETH: Doğru... bak Marta, gerçekten şişiyor, gözle görülür bir şekilde... off... ne acı ama!

MARTA: Biraz daha sık dişini... sonra ne kadar olağanüstü olacağını düşün. Neredeyse ben de yaptıracağım. Peki ya o kavanozdaki arı?

MAMA: O iğnesini soktu ve öldü... bir tane daha var.

ELIZABETH: Bekle, biraz soluk almama izin ver, hiç olmazsa...

MAMA: Hayır, her iki bicik de aynı anda şişmeli, birbirine uygun olması için. Biri şişik, öbürü sönük olmaz.

ELIZABETH: Tamam tamam, çabuk ol. *(Bıkkın ve utanmış gibi)* Aman Allahım!

MARTA: Neyin var?

ELIZABETH: Yine altıma işiyorum.

MAMA: Normaldir. Arı sokmalarının böyle yan etkileri görülür. İşe işe, istediğin kadar işe. Her zaman at işedi diyebilirsin. Tamam şimdi ikincisi geliyor. Sokuyor mu kraliçeciğim?

ELIZABETH: Hayır sokmuyor.

MAMA: *(Marta'ya)* Dumanla kız dumanla... *(Elizabeth'e)* Sokuyor mu?

ELIZABETH: Hayır, hiçbir şey hissetmiyorum.

MAMA: Amma arıymış haa... Kraliçeyi sokmak istemiyor musun arıcık? Senin ar damarını çatlatırım ha... *(Kavanozu sallarken sihirbaz tekerlemeleri söyler)* He-be-be-vala-bila-din-don.

ELIZABETH: Ne olacak şimdi? Bir göğsüm kavun gibi şiş, diğeri sıkılmış limon gibi küçük mü kalacak? Böyle mi dolaşacağım ortalıkta?

MAMA: Hayır hayır, burada tam sana göre bir tane daha var. *(Sepetten bir kavanoz daha çıkarır)*

ELIZABETH: Nerden biliyorsun?

MAMA: Çünkü bu İrlanda'dan geliyor, özel olarak...

ELIZABETH: Bu İrlanda eşek arısı mı? *(Ayağa kalkar)* Şimdi anlıyorum. Sen de isyancılardansın ve beni eşek arısıyla öldürmeye çalışıyorsun.

MAMA: Korkma tatlı hanımım korkma. Bunun sokuşu diğer arılarınkinden yumuşaktır. Dayan, sakin ol. Bak çıkar giderim, kupkuru biciklerinle kalırsın sonra. Tut şunu Marta.

(Marta elindeki çırayı iskemleye bırakır, henüz ayakta olan Elizabeth'i oturtmak için omuzlarından bastırır. Elizabeth'in oturmasıyla sıçraması bir olur.)

ELIZABETH: Ay! Bu ne? Ay yanıyorum!
MARTA: Özür dilerim hayatım, suç benim çırayı oraya koymuşum... yandın mı?
MAMA: Şeytan kadın. Kraliçenin kıçını yaktın. *(Bir kova bulur.)* Bunun üstüne otur da yanıklarını birazcık soğutsun. *(Kovayı alırken İrlanda arılarının kavanozunu Elizabeth'in koltuğuna bırakır.)*
ELIZABETH: Ay... bırakın beni, bütün isteğim rahat bir yere oturmak. *(Oturur ve çığlık atar.)* Ayyyy...
MARTA: Gene ne oldu?
ELIZABETH: Yine yanan çıralar mı?
MAMA: Hayır, bu sefer arıların üstüne oturdun. Hain arı... biciğini sokmak istemedi kıçını soktu... Katolik, cumhuriyetçi.
ELIZABETH: Aman Allahım... şu felakete bak. Bir kıçım kavun, bir memem balkabağı gibi... Bir biciğim kuru peynir, bir kıçım cücük kadar kaldı. Ne biçim kraliçe yaratmız. Hâlâ işemeye devam ediyorum. *(Zar zor hareket eder.)*

(Işıklar kararır. "Deli Kraliçe Elizabeth" şarkısı çalar.)

DELİ KRALİÇE ELIZABETH

Elizabeth, deli kraliçe
genç kız göğüslerine sahip olmak
sabahleyin de güzel görünmek için
bir arıya sokturdu kendini

Sarı çizgili bir arıya sokturdu
göğüslerini
bir göğsü bal kabağı

diğeri kavun
Anneciğim anneciğim anneciğim ne acı
Anneciğim anneciğim anneciğim ne acı
Bir göğsü kuru peynir
diğeri karpuz
arı sokmak istemiyor
sokmak istemiyor peyniri
pörsük göğsü sokmak istemiyor

Anneciğim anneciğim anneciğim ne acı
Anneciğim anneciğim anneciğim ne acı

Tut şu kahrolası arıyı
ve iri memeli kraliçenin
karpuz gibi oldu kalçası
kavun gibi meme, karpuz gibi kıç
bir kalça düz, diğeri balon gibi şiş
korkudan altına işiyor, kraliçe altına işiyor

Bir göğsü şiş diğeri düz
Elizabeth işiyor
iri memeli kraliçe
karpuz gibi bir kalça
kavun meme, karpuz kalça
biri düz diğeri tombul kalça
korkudan altına işiyor, altına işiyor, altına işiyor... oraya.

2. Perde

Perde Kızıl Isabel şarkısıyla açılır.

KIZIL ISABEL

Kuledeki tutsak az önce indi
Ah Tanrım kalbim.
Ve kafa koptu,
hayatım söndü,
aşkım bitti.

Kızıl İsabel'in üç genci vardı.
Kapı eşiğinde dururdu birincisi,
akşam şarkı söylemeye gelirdi üçüncüsü
ve diğeri gizlice aşk yapardı.

İsabel yapma bunu,
gizli aşk
korkunç bir günahtır,
utanırsın sonra.
Bu genç de öldü,
aşkın bir mezar oldu.

Git, şafak söktü.
Görürler seni
öldürürler, asarlar.
Gece kapı eşiğinde dururdu birincisi,
akşam şarkı söylemeye gelirdi üçüncüsü
ve diğeri gizlice aşk yapardı
yatakta onunla aşk yapardı.

(Şarkı bitiminde sahne yavaş yavaş aydınlanır. Elizabeth tahta atın sırtındadır. Salona doğru dürbünle bakar. Üzerinde ilk perdedeki sabahlık, perukasız... Bir sandalyenin üstünde bir iç etek, bir bone, bir giysi... Yatağın üzerinde Elizabeth'inkine benzer bir peruk vardır.)

ELIZABETH: Hâlâ uyanık mısın Robert? Evet evet... Pencerenden ışık geliyor. *(Geriye doğru seslenir)* Marta!... *(Sesini alçaltır)* Ah... Robert... Hadisene, buraya gelmek için ne bekliyorsun? *(Tekrar bağır)* Martaaa! *(Marta girer)*

MARTA: *(Yatağa doğru koşar)* İşte buradayım canım, ne var?

ELIZABETH: Nereye gidiyorsun? Yatakta değilim ki...

MARTA: *(Şaşırır)* Ne yapıyorsun o atın tepesinde?

ELIZABETH: Çıkmak zorundaydım. Robert'ın penceresini ancak bu şekilde görebiliyorum.

MARTA: Hiç yatmadın mı?

ELIZABETH: Hayır. Gözümü bile kırpmadım. Çok gerginim. Bir davul gibi.

MARTA: Oldu mu ya? Haydi rahatla. Sana güzel bir ıhlamur yapayım mı?

ELIZABETH: Ihlamur mu? Hiçbir şey anlamıyorsun. Her tarafımı o kadar çekiştirdiniz ki gerginlikten gözlerim bile kapanmıyor. Yaşlı baykuşlar gibiyim. Bana Zozik karısını bul, getir.

MARTA: Derhal!

ELIZABETH: Söyle ona, göğüslerimin ateşini söndürecek bir şeyler getirsin. Yanıyorum. Bu ateşle ütü yapılır.

MARTA: *(Sahne arkasına)* Acele et Mama Zozik. *(Mama Zozik elinde başka bir sepetle girer)*

MAMA: İşte buradayım. Her sabah çöydüren o sidikli atın üzerinde muhteşem görünüyorsun.

ELIZABETH: Münasebetsiz... Sepetin içinde bu sefer neler

var bakalım?

MAMA: Yeni arılar tatlım.

ELIZABETH: *(Korkar)* Yine mi? Çıkar onları buradan. Geçen seferki bıçak yarası gibi acıyor. Sol göğsümdeki şiş hâlâ inmedi.

MAMA: İyi iyi. Ona Venüs şişi derler. Aşk balonu. Şimdi atına iyi tutun, biraz geri basalım. Yiiiiiihhhhuuuuuuuu!! *(Atı geriye çeker)*

ELIZABETH: Göğüslerim sen şişirdikten sonra bir garipleştiler. Yerlerinde durmuyorlar. Aşağı yukarı sağa sola sallanıp duruyorlar. Sol göğüs iniyor, sağ çıkıyor. Birinin ucu sivriliyor, diğeri armut gibi oluyor.

MAMA: Evet yavrum... Bu erkekleri çılgına çeviren erotik bir oyun. Vuuuuuuuu!!! Şimdi saçlarını gevşetelim. *(Mama ve Marta, Elizabeth'in örgülü saçlarını çözer.)*

ELIZABETH:Ohh... Teşekkür ederim. Allah aşkına gevşek bağlayın da gece gözlerim kapansın. Ne geceydi be. Şimdi çok iyi oldu.*(Ses tonunu değiştirir)* Mama Zozik kendimi çok kötü hissediyorum. Berbat bir gece geçirdim. Dün gece Robert'ın sarayında bağrışmalar duydum. Sanki savaş oluyordu.

MARTA: Savaş mı?

MAMA: Hayır, bana inanın, savaş falan yoktu. Gece şehrin her tarafını dolaştım. Arıların peşindeydim. Köpek sesi bile duymadım. Şehir o kadar sessizdi ki, sinek vızıltıları bile duyuluyordu. Dün gece Londra'nın uçuşan sinekleri...

ELIZABETH: Ama ben silah sesleri duydum.

MARTA: Bir kabus olmalı bu.

ELIZABETH: Kabus, evet kötü bir kabus gördüm. Mary Stuart!

MAMA: Olamaz?

ELIZABETH: Başsız dolaşıyordu. Burada, benim odamda. Kendi odasıymış gibi...

MAMA: Olamaz?

ELIZABETH: Ve başını ellerinde taşıyordu.

MAMA: Canlı, canlı bir baş. Ihhh! Aynı Saint John'un kafası gibi. Ohhh. Amma kolay... *(Baş elindeymiş gibi mimler)* Boyun kıvırmaya lüzum yok. Bir oraya bakıyorsun, bir buraya...

ELIZABETH: Korkunçtu. Gözler oynuyor, baş konuşuyordu. Bana "Çirkin kaltak, çirkin kaltak" diye sırıttı.

MAMA: Olamaz?

ELIZABETH: "Planların suya düştü. Bu sefer kesilen benim başım değil, Robert'ınki olacak" dedi ve ağzıyla pırt yaptı.

MAMA: Pırtlayan bir kesik baş!

MARTA: Ne korkunç.

ELIZABETH: Sonra birdenbire kesik başla top gibi oynamaya başladı. Havaya atıp tutuyordu. Sonra pat pat pat zıplatmaya başlamaz mı!

MAMA: Zıplattı mı?

ELIZABETH: Kesik başı!

MAMA: Sonra?

ELIZABETH: Sonra başı elinden düşürdü. Baş yere düştü ve bağırdı, "Allah kahretsin, ben top muyum?"

MAMA: Haklı. Kelleyle top gibi oynayamazsın. O kadının kellesi yerinde değildi. Onun için elinde tutuyordu. Takma kafana! Ben bunun ne anlama geldiğini biliyorum. Bu rüyanın tabiri, Essex kontu Robert'ın kellesi gidiyor.

ELIZABETH: *(Korkarak)* Ne demek istiyorsun?

MAMA: Zavallı adam, senin aşkın uğruna kellesinden olacak.

ELIZABETH: Gerçek olsa bari.

MARTA: Her şey düzelecek göreceksin.

MAMA: *(Marta'ya)* Az kalsın unutuyordum... buraya kim

geliyor söyle.

MARTA: Ah evet, neredeyse unutuyordum. Büyük bir olasılıkla bugün isyancıların başı buraya gelecek.

ELIZABETH: Robert mi?

MAMA: Essex'li Robert. Kafasına dank ettiği için bugün sana saygılarını sunmaya gelecek. Mutlu musun?

ELIZABETH: *(Saldırganlaşır)* Böyle önemli bir haberi niye daha önce söylemiyorsunuz?

MARTA: Aklım başımdan gitti... bu kabus hikayeleri yüzünden...

MAMA: Dikkat et de kelleyi kaybetme. *(Elizabeth'i gösterir)* Bir yerlere zıplayıp gitmesin. *(Top oynama mimi yapar)*

ELIZABETH: Tamam Zozik, indir beni aşağı.

MAMA: Tabii Efendim. *(İnmesine yardım eder.)*

ELIZABETH: Saçımı bağlayın. Robert şimdi burada olacak. Cildim gergin olmalı. Sen Marta, dürbünle gözetle. *(Kapı çalınır)*

ELIZABETH: Kapıyı çalıyorlar. Kimse girmesin, perişan haldeyim.

MAMA: Boşuna kapı çalmayın. *(Kapıya gider)* Kraliçe bu berbat haliyle kimseyi göremez. *(Anahtar deliğinden bakar)* Hanımcığım kapıdaki istihbarat şefi... ispiyoncu başınız...

ELIZABETH: Egerton mu? İçeri al, belki Robert'le ilgili bir haber vardır.

MAMA: Hanımcığım, sen bu haldeyken, içeri almak doğru olur mu?

ELIZABETH: Gözlerini bağlayın.

MAMA: İspiyoncu başının gözlerini bağlamak mı? Bu istihbarat şefinize hakaret sayılır.

ELIZABETH: Peki peki şapkasını gözlerine kadar indir.

MAMA: Bu iyi fikir. Buyurun... *(Şapkasını indirir)* Bay Eger-

ton... Kraliçe şapkanla gözlerini örtmeni istedi, çünkü... kelleye bak kelleye... *(Şapka zor geçer)* Hanımcığım kafası çok büyük, şapka kapatmıyor. Amma kelle ha... Celladın eline geçse herif keyfinden dört köşe olur... İşte oldu... şöyle gel canım... *(Egerton'u tutar ve oturmasına yardım eder)*

ELIZABETH: Ona yardım et, düşmesin. Şu anda başına bir şey gelsin istemem.

MAMA: Yerine konacak rezervlerimiz mevcut.

ELIZABETH: Söyle bakalım Egerton, benim için ne haberlerin var?

EGERTON: Majesteleri... umarım iyi bir... gece geçirmişsinizdir...

ELIZABETH: Çok berbattı. Robert'a gönderdiğim Lordlar neden bana gelmedi. Merak ediyorum.

MAMA: Öksür bakalım Lordum.

EGERTON: Sir Keeper bulunamadı Majesteleri... Bulunamayınca heyeti bugüne erteledik...

MAMA: Ahhh... Ağzından bal akıyor. Valla...

ELIZABETH: Ah öyle mi? İşleri sen yürütüyorsun, heyet iptal ediyorsun ve sormazsam bana bir şey söylemiyorsun. O dosyada ne saklıyorsun bakayım?

EGERTON: Çok şaşırdım, Majesteleri, fakat şüphelerinizde haklı olduğunuzu itiraf etmek zorundayım. *(Dosyayı açar)*

ELIZABETH: Hangi şüphelerim?

EGERTON: Şu tiyatrocu... neydi adı... *(Şapkasının kenarından okumaya çalışır.)*

ELIZABETH: Shakespeare.

EGERTON: Tamam o işte, o da onlarla beraber.

ELIZABETH: Kiminle beraber?

EGERTON: İsyancılarla.

MAMA: İsyancılar. Şespir bir devrimci mi? Habere bak habere...

ELIZABETH: Emin misin?

EGERTON: Emin olmaktan da öte, Majesteleri. Bu Shakespeare, South Hampton kontunun himayesinde. Kont aynı zamanda Glob Tiyatrosunun ortağı.

ELIZABETH: Eee, ne olmuş?

EGERTON: Fakat Majesteleri... South Hampton Kontu isyanın elebaşılarından.

MAMA: *(Şaşırır)* Olamaz hanımım... aktörlerin politika yapması... görülmüş şey değil... ne günlere kaldık

ELIZABETH: *(Daha da şaşar)* Nasıl olur? South Hampton Kontu hayattaki tek akrabam... ona her zaman dostluk ve sevgi gösterdim. O ise... beni yok etmek isteyen domuzlarla beraber... tabii bütün bunlar İskoçyalı James'in mektubuyla çakışıyor.

MARTA: Hayır Elizabeth, lütfen sakin ol.

ELIZABETH: Sen sus. Onları süreceğim... Tek tek evlerini basacağım... Astıracağım onları... Kıtır kıtır kestireceğim... *(Kontrolünü kaybeder)* Çürüyünceye kadar asılı kalacaklar. Leşleri İngiltere'nin kuşlarına yem olacak. Marta! Midem bulanıyor. Kusacağım galiba... *(Midesini tutar)*

MARTA: İşte... Böyle olacağı belliydi. Gel bakalım şöyle...

MAMA: Gitti işte. *(Egerton'ın şapkasını kaldırır)* Şapkanı kaldır da şöyle bir rahatla.

EGERTON: Böyle bir krize neden olduğum için üzgünüm.

MAMA: Gözlerini görmediğin için şanslısın. Dışarı fırlamıştı, fıldır fıldır... Şeytanca. Ölüme giderken kız kardeşi Kızıl Mary'ninkiler de böyleydi. Kafası da babasınınki gibi kızıl. Şu işe bak. Bütün ailenin kafası kızıl. Şeytanca ve kızıl.

EGERTON: Ne söylenip duruyorsun?

MAMA: Bizim memlekette bir atasözü vardır: "Kızıl kafalıların en iyisi, en insaflısı, babasını çan kulesinden atarmış" derler... Ne şiirsel laf ama.

EGERTON: Southampton için üzgünüm, günleri sayılı. Shakespeare'in de...

MAMA: "Kırt" Şairlerin kellesi de gidiyor. Biliyor musun, bu İngiltere'deki tabutlar neden başka ülkelere göre daha kısadır?

EGERTON: Hayır, neden?

MAMA: Çünkü herkes kellesi koltuğunda gömülüyor da ondan.

EGERTON: Çok şakacısınız. *(Elizabeth ve Marta geri döner)*

MAMA: *(Egerton'un şapkasını aceleyle indirir)* O kadar gülme, kraliçe geldi. Nasılsın kraliçeciğim, rahatladın mı?

ELIZABETH: Çok daha iyi. Teşekkür ederim. Yeter artık Egerton. Buna dayanamıyorum. İkide bir ortaya çıkan bu tertiplerden bıktım artık. Anladın mı Egerton? Ne zaman birileri güçlense, diğerini saf dışı etmek istiyor. Beni de işin içine sürüklüyorlar. Benim bunlarla ne ilgim var? Yeter artık! Hepiniz iyi niyetli olsanız, küçük şeyler isteseniz, birkaç masum hile yapsanız, bu iş hallolur. Tiyatroda komedilerin sonunda söylendiği gibi: İki kişilik temiz bir yatakta biten her şey iyidir. *(Güler)*

(Bu sırada öfkeli bağırışlar, koşuşan insan sesleri duyulur)

DIŞ SES: Nöbetçiler. Alarm, alarm. İşte orada! *(Kapı vurulur)*

ELIZABETH: *(Marta'ya)* Neler oluyor? Git bir bak. *(Kapı vuruşu şiddetlenir)*

MARTA: Neyiniz var? Geliyorum. *(Kapıyı aralar)* Bir dakika.

MAMA: Başmuhafızın sesi bu.

MARTA: Evet o. İçeri urmanmaya çalışan birisini görmüşler.

İçeri alayım mı?

ELIZABETH: Kimi? Başmuhafızı mı, tırmananı mı? Çıldıracağım. Herkes sabahın köründe benim odama damlıyor. İstihbarat şefi bu işi halletsin. Egerton derhal aramaya başla, ama lütfen bu işi odamın dışında yap. Marş marş.

EGERTON: *(Gözleri kapalı seyirci yönünde yürümeye başlar.)* Müsaadenizle... Derhal ilgileneceğim.

MAMA: *(Yolunu keser)* Dur, insanların üstüne düşeceksin. *(Kapıya doğru çevirir)* Kısa tabutun için daha vakit var. Hanımım... Derler ki, "Adalet körse şaşı polis ne görsün" *(Endişeli)* Muhafızları içeri alın hanımım. Çok büyük bir tehlike içindeyiz.

MARTA: Hakkı var. Can senin canın. Ama gerçekten ortalıkta bir katil varsa...

ELIZABETH: Katil falan yok. Bütün mesele, Saray'ı karıştırıp Robert'ı görmemi engellemek... Fakat ben bunu yutmam. *(Yatağa doğru gider)*

MARTA: Gerçeği söyle. Yatağında biri mi var?

ELIZABETH: Sus cadı, sana ne? *(Yatağın örtüsünü açar)* Uyan Thomas,acele et, uyan. Çık canım, çabuk. Çabuk ol... *(Yarı çıplak bir genç görünür)*

MARTA: Ah sürpriz! Leylekler ne getirmiş?

ELIZABETH: Aptalca yorumlar yapma.

MAMA: Dalga geçme, dedikoducu! Sen ne olduğunu nereden biliyorsun? Bu bir mucize! Dün gecenin sabahı mıydı, bu sabahın gecesi miydi, bilmiyorum... Elizabeth, bahçede minik bir kuşun sesini duydu. Cik cik... Zavallıcık ağlıyordu... Yanına gitti ve kuşun soğuktan tir tir titrediğini gördü... Cik cik cik... ve onu göğsüne yasladı. İnsancıl biri olarak Elizabeth, tir tir titreyen zavallıyı yatağına getirdi ve yorganın altına aldı... Onu nefesiyle ısıttı. Üf üf... Ve birdenbire bu kuş, güzel bir delikanlıya dö-

nüşüverdi. Kraliçe hemen diz çöktü ve azizlere seslendi, "Aziz efendim, bu güzel delikanlıyla ne yapacağım ben?" ve azizler cevap verdiler:"Üf üf... Delikanlıya kuşa yaptığını yap." Ve o da onu yaptı. İşte bütün olan biten bu.

ELIZABETH: *(Gence)* Haydi Thomas örtüye sarın. *(Marta'ya)* Nereye saklayayım onu?

MARTA: Pencereden aşağıya indir.

MAMA: Aferin, böylece kiralık katil sanıp, ateş etsinler ona... Bam bam... cik cik... Ve tekrar kuşa dönüşsün.

ELIZABETH: Evet haklı. *(Gence)* Giyinmeyi bırak Thomas, vakit yok.

GENÇ: Böyle çıkamam hanfendi... Bu çarşafla...

ELIZABETH: Herhalde... Ona o kadar para ödedim! Hem sonra dışarı çıkmak mı dedin? Nöbetçilerin benimle birlikte olduğunu anlamaları için mi?

MARTA: Niye onu kadın kılığına sokmuyorsun?

GENÇ: Sen sussana!

MAMA: Evet, güzel, bir kadın gibi. Bu iyi fikir.

ELIZABETH: Bir kadın gibi mi?

MAMA: Evet.

ELIZABETH: Evet aferin... İyi fikir... Şu giysileri uzat bana. *(Thomas'a)* Hizmetçilerimden biri olduğunu söyleyeceğim. *(Kıçına vurur)* Minik kıçlı...

GENÇ: Benimle bu şekilde dalga geçmek size yakışmıyor hanfendi. Bana kadın giysileri giydirerek...

ELIZABETH: Uzatma Thomas.

GENÇ: Benimle dalga geçmeyin yalvarırım. Böyle olmaktansa pencereden atlamayı yeğlerim.

ELIZABETH: Aferin. Böylece millet ortalıkta, kraliçenin gençleri kullandığı, sonra da çıplak bir halde dışarı attığını anlatır durur. Git arkaya, bunları giyin... Sana emrediyorum! *(Genç istemese de emri yerine getirir)*

MARTA: *(Genci kastederek)* Aferin, Epikür'ün dediği gibi, genç birine sarılıp uyumak cilde çok iyi gelir.

MAMA: Korkunçsun. Aman kafana dikkat et! *(Zıplayan topu mimler)* Zıp zıp zıp...

ELIZABETH: Alay etme. Basit bir deney yapmak istedim yalnızca. Robert birkaç saat sonra burada olacak. Biri sarıldığında canımın yanıp yanmadığını anlamak istedim.

MAMA: *(Elizabeth konuşurken Mama merdivene çıkıp dışarı bakar)* Bicileri denemek için ısıtılmış bir oğlan.

ELIZABETH: Evet, aynen öyle. Robert'ın yanında kötü duruma düşme riskini göze alamazdım. Ne yazık ki bir felaketti. Beni okşuyordu... her yerim sızlıyordu. Beni mahvettin Mama. Acılar içinde bağırdım. "Yoo dur! Çok acıyor" ve o zevkten inlediğimi sanıp bir de göğsümü ısırdı... Suratına öyle bir yumruk attım ki, neredeyse bayılıyordu.

MAMA: *(Telaşlanır)* Orada, bahçede bir adam var. Kaçacak yer arıyor. Muhafızlar köpeklerle peşinden koşuyor.

MARTA: Kim var bahçede?

MAMA: Kraliçeyi öldürmek için tırmanmaya çalışan o soysuz olmalı. Şimdi gözden kayboldu.

ELIZABETH: *(Marta'ya)* Aşağı gidin. Onu canlı istiyorum. *(Marta ana kapıdan dışarı çıkar)* Onu bizzat ben sorguya çekeceğim.

MAMA: Canlı mı? Onu da kadın gibi giydirecek sonunda. Hah ha ha...

ELIZABETH: Benimle gel Mama Zozik. Terastan bakalım. *(Sol kapıya yönelir)*

MAMA: Tamam, bakalım... Hey güzel Allahım... Kraliçenin makamındaki dümene bak... Her an sahne değişiyor... Pencereden köpeklerin kovaladığı bir adamı görüyorsun, yataktan çıplak bir adam çıkıyor. Tam tiyatrodaki

gibi. *(Son sözcükleri kraliçenin peşinden koşarak söyler) (Aynı anda Thomas belden aşağı kadın gibi giyinmiş olmaktan sıkılarak yatağın arkasından sahneye girer. Bir iç etek giyinmiştir, göğsü açıktır.)*

GENÇ: Hanfendi beni affedin, kendimi iyi hissetmiyorum, yapamayacağım.

(O sırada perdenin arkasından rahip kılıklı bir adam çıkar: Kiralık katildir.)

KİRALIK KATİL: Ahmak, orospu çocuğu, burada ne yapıyorsun?

GENÇ: Kim o? Ah siz misiniz peder? Dikkat edin, kraliçe fazla uzakta değil. Etrafında bir sürü nöbetçi var.

KİRALIK KATİL: Aynen öyle. Bu karışıklıkta sen de bir kadın giysisi yüzünden olay mı çıkarıyorsun?

GENÇ: Aşağılayıcı bir şey ama.

KİRALIK KATİL: Aptal! Senin görevin ne: Onurunu kurtarmak mı yoksa davamızın başarısı mı?

GENÇ: Evet ama siz de böyle sıradan bir travesti gibi aşağılansanız ne yaparsınız?

KİRALIK KATİL: O halde, soysuz bir katilin yatağına kıvrılıp, ağzından salyalar akarken kendini nasıl öptürebildin?

GENÇ: Ama o yatağa girmemi emreden siz değil misiniz?

KİRALIK KATİL: Evet ama bundan bu kadar zevk alacağını hesaplamamıştım. Asla unutmamalısın Thomas, O, İskoçya Kraliçesi Mary'nin katili! *(Dışardan yine bağırışlar ve birkaç el silah sesi duyulur)*

GENÇ: *(Pencereye bir göz atar)* Kovaladıkları o Allahın belası sefil herif kim?

KİRALIK KATİL: Allahın belası sefil herif mi? Keşke onun

kadar cesur olabilsen. O, onları yanıltmak ve benim rahatça buraya çıkabilmem için av oldu. Haydi sen de üstüne düşeni yap. Beni korumak için uzun bir süre bu odada kalmalısın. Kraliçeyi haklayınca alarm verip, nöbetçileri çatı katına göndermeye çalışacaksın... Ben aşağıdan ineceğim.

GENÇ: Ya başaramazsak? Sanırım az sonra bu oda insanlarla dolacak. Robert'ın buraya geleceğini duydum.

KİRALIK KATİL: Hayır, gelmiyor... Belki saldırır.

GENÇ: Saldırır mı? Ama İstihbarat şefi onu buraya eliyle getirecek.

KİRALIK KATİL: Beni dinle Thomas, eğer Essexli Robert buraya gelirse, çetesiyle birlikte ve silahlı gelir... Onun arkasından tüm şehir ayaklanır... Cecil'i, Bacon'u ve lordların yarısını ortadan kaldırır... Ama kraliçeyi kurtarır... Biz buna izin veremeyiz... Haydi davran... Kraliçenin emrettiği her şeyi itirazsız yerine getireceksin, anladın mı? Kıçında bir mum yakıp baş aşağı yürümen gerekse bile...

GENÇ: Yoo, hayır, kıçımda mum yaktırmam.

KİRALIK KATİL: Yeter, ben atın içine giriyorum.

GENÇ: Nasıl gireceksiniz?

KİRALIK KATİL: Gel buraya, bana yardım et. Burada gizli bir kapak var. Haydi bana yardım et. *(Kapağı açar ve içine giriyormuş gibi yapar)* Bu at Henry'e aitti. Elizabeth'in babası... buraya sevgililerini saklardı, annemde bunlardan biriydi... bu gizli bölmeyi kimse bilmez, Elizabeth bile... haydi bana yardım et... Dur dur, bekle... belki şöminenin içine saklansam daha iyi olur. Zamanı gelince bana şu düdükle haber ver, anlaşıldı mı? *(Eline bir düdük tutuşturur)*

GENÇ: Tamam ama acele et.

KİRALIK KATİL: Dikkat et kimse şömineyi yakmasın.

(Şöminenin içine girer ve kaybolur. Dışarıda silahlar patlamaktadır)

GENÇ: Kim yakar ki, ilkbahardayız. Siz endişelenmeyin.

(Kraliçe ve Mama içeri girer. Elizabeth tören giysisi ve tüm takılarıyladır.)

MAMA: Bu adam kendi kendine nasıl intihar etti, merak ediyorum. *(Marta balkon kapısından girer)*

ELIZABETH: Marta bir ses duydum, kim ateş etti?

MARTA: Bahçedeki adam kendi kendini vurdu.

ELIZABETH: Aslında beni vuracaktı. Şimdi onu kimin gönderdiğini öğrenemeyeceğiz. *(Gencin tedirginliği dikkati çeker)* Hâlâ kararsız bir halde ne yapıyorsun orada? Biraz sonra nöbetçileri içeri almam gerekecek. O alçağın kuşkusuz bir suç ortağı vardı... seni bu halde bulmalarını mı istiyorsun? Beni zor durumda mı bırakacaksın?

GENÇ: Tamam hanfendi, elbisenin üstünü de hemen giyeceğim.

ELIZABETH: Aferin Thomas... Hayır... Dur bekle. Çıkart onu ve bunu giy. *(Mankenin üzerindeki elbiseyi gösterir)*

GENÇ: Ama bu sizin giysiniz hanfendi.

ELIZABETH: Marta yardım et ona, üstünde nasıl durduğunu görmek istiyorum. Hiç giymedim bu elbiseyi.

GENÇ: Size daha çok yakışacağını sanıyorum efendim.

(Marta ve Mama oğlana elbiseyi, takunyaları, peruğu ve tacı giydirir. Zozik telaştan şömineye bir şamdan düşürür.)

ELIZABETH: Hayır, onun bedeni değil. Ama ayrıca kraliçe kılığına girmek ne demekmiş anla bakalım.
MAMA: Dik dur çocuğum, dik dur.
ELIZABETH: Şimdi nasıl hissediyorsun kendini?
GENÇ: Sıkıntılı, cehennem azabı gibi, ayrıca da aşağılayıcı, lütfen bundan kimseye söz etmeyin. *(Bu arada şömineden dumanlar çıkar)*
MAMA: Şu takunyaları da giy.
ELIZABETH: Ne oluyor? Şömineden duman çıkıyor.
MAMA: Ah, oraya şamdan düşmüştü.
ELIZABETH: *(Su dolu sürahiyi şömineye döker)* Söndürün şu ateşi.
MAMA: Oooo, dumana bak dumana! *(Şömine içinden öksürük sesleri işitilir.)* Kraliçeciğim, şöminenin içinden boğulma sesleri geliyor. Şu öksürüğü bir dinle. Öhö öhö...
ELIZABETH: Kimin sesi bu?
MAMA: Öhö öhö, şöminenin sesi bu.
ELIZABETH: Saçmalama ses falan yok.
MAMA: Rüzgar olmalı rüzgar.
GENÇ: Evet, galiba rüzgar.
MAMA: İngiltere'de rüzgarlara da mı işkence yapılıyor?
ELIZABETH: Susun! *(Gence döner)* Tatlım, çok güzelsin, hiç genç kız rolü oynadın mı?
GENÇ: Hayır, asla.
ELIZABETH: Benim bir gençlik topluluğunu finanse ettiğimi biliyor musun?
GENÇ: Evet hanfendi. "Kraliçenin Oğlanları", onları biliyorum.
ELIZABETH: Ama onlardan hiçbiri genç kız rolünde senin kadar inandırıcı değil.
GENÇ: Yine benimle alay ediyorsunuz.
ELIZABETH: Hayır, gerçekten onları saraya Hamlet oyna-

maları için davet edeceğim. Böylece Shakespeare'in ne demek istediğini daha iyi anlarız... sen Ofelya olursun. Mama da kraliçeyi oynar.

MAMA: Hayır, o orospuyu oynamam. Hayır, teşekkür ederim.

(Kiralık katil öksürüğünü tutarak bacadan çıkar, Elizabeth'in yatağının arkasına saklanır. Uzaktan silah sesleri gelir.)

MARTA: Şimdi ne oluyor?

ELIZABETH: *(Seyirciye bakar)* Top sesleri... belki de... mancınık... aman Tanrım Robert'ın kalesinden geliyor bu sesler. Dürbünü bana ver çabuk. Yok, en iyisi Egerton'la konuşmak... *(Marta'ya)* gel onunla görüşmeye gidelim. *(Çıkarlar)*

GENÇ: *(Dürbünü alıp, seyirciye doğru bakar)* İnanılmaz bir şey, her şey kocaman!

MAMA: *(Kiralık katilin bıraktığı dürbünü bulur.)* Şuna bak, minicik... *(Üfler ve ses çıkar.)*

GENÇ: Ne yapıyorsun. Tanrım, hayır. İşaret verdi, ver onu.

(Bu arada Mama ile ses teknisyeni arasında bir şakalaşma olur. Mama üfleyince düdük sesi duyulur. Mama teknisyene "dur" işareti yapar ama ses kesilmez.)

MAMA: Sihirli kaval. Çalmak için nefes tüketme. Parmağını oynat yeterli. Müzik hemen duruyor.

GENÇ: Ver o düdüğü bana.

MAMA: Önce beni öp, sonra veririm... *(Güler)*

GENÇ: Hayır.

MAMA: Öp öp.

GENÇ: Çekil yolumdan cadı. *(Düdüğü alır.)*

MAMA: Madem ha cadı dedin, şimdi seni yıldırımlarla yok edeceğim. Taka taka taka *(Yatağın arkasına geçer)* seni bir cüceye dönüştüreceğim. Cücecik... Koca ayakkabılı cüce. *(Sarı çıkar)*

GENÇ: *(Şömineye yaklaşır.)* Peder? Yok. İnşallah dumandan boğulmamıştır. *(Pencereye dönüp dürbünle bakar)* Müthiş şu aletin tılsımına bak sen!

(Kiralık katil giydiği yerden çıkar ve kılık değiştirmiş gence yaklaşır. Arkası dönük olduğundan kraliçe sanarak bıçağı sapl.)

KİRALIK KATİL: Bu sefer işin bitti orospu! Geber ve cehennemin dibine git. *(Genç ses bile çıkaramadan yere yığılır. Kiralık katil çevresine bakınır.)* Thomas neredesin? Nereye gitti bu sersem... Thomas.

GENÇ: *(Tiz bir sesle)* Buradayım.

KİRALIK KATİL: Sen? Tanrım! Kraliçenin giysisi içinde ne işin var sersem

MAMA: *(İçeri girer yerdeki genci ve kiralık katili görür.)* Bağıran birini işim eminim... Kimsin sen... İmdat... Bir adam... Katil ir rahip! *(Kiralık katil Mama'ya doğru ilerler.)*

ELIZABETH: *(Dışarıdan)* Ne oluyor Madam Zozik? Niye avaz avaz bağıyorsun?

MAMA: *(Katil kapıya yönelince Mama kapıya koşar ve kilitler.)* Kraliçe, kapıyı kapatın, burada sizi arayan bir katil var.

KİRALIK KATİL: Ihrolasıca! Sus yoksa gebertirim seni. *(Silahı ona doğru yöneltir)*

MAMA: *(Yatağın arkasına kaçar ve sepetiyle geri döner. Sepetten kavanozları çıkartır, silah gibi tutarak bağırır.)*

Arılar, arılar bana yardım edin. *(Kiralık katil Mama'ya ateş eder, ama Mama eğilince kurşun kavanozların kapaklarına gelir, arılar dağılır. Arılar katilin çevresini sarmıştır, sokmaya başlarlar. Üstüne gelen arılara eliyle vurarak kaçmaya çalışan katil silahını fırlatır.)*

MAMA: Bunu sen istedin domuz. Eşek arılarıyla silahlar arası bir düello.

ELIZABETH: *(Dışarıdan)* Aç Zozik, emrediyorum sana.

MAMA: İçeri girmeyin kraliçem, büyük arılar boşaldı, fena sokuyorlar.

(Paravanın arkasından kiralık katilin tahta atın içine girdiği görülür. Gelen kadınların kendisini görmemesi için paravanı tekrar çeker. Atın karnına gizlendiği anlaşılır.)

MAMA: *(Kapıyı açar)* Dikkat edin, yüzünüzü bir mendille örtün. *(İçeriye giren Elizabeth ve Marta'ya birer mendil uzatır.)* Al bunu... Nöbetçiler... *(Mama dışarıya bağırınca iki nöbetçi Elizabeth'in yatağının arkasına geçer. Elleriyle arıları kovar.)*

ELIZABETH: Nereye kaçtı?

MAMA: Şimdi buradaydı. Sanırım yine şöminenin bacasından tırmandı.

ELIZABETH: Rahip mi dedin?

MAMA: Hayır gerçek rahip değildi. Hani şu sana bir haç uzatıp öptüren fanatikler var ya, öbür eliyle de ip geçirip asan, öbür eliyle de altındaki odunları yakan, öbür eliyle de seni kutsayan 'Amen'... munç munç... kırt kırt... cız bız... Amen... bu rahiplerin elleri çoktur ha!

ELIZABETH: Şu hayvanlara bir şey yap. Pencereleri açın da gitsinler.

MAMA: Dur bekle. Kraliçe arı burada. Onu duyunca hepsi bu sepete girer. Arılar kraliçe burada... Kahretsin! Kraliçe uçtu. Vız vız... Nereye gidiyor? Aaa! Şuna bak... atın burnundan içeri girdi ve bütün arılar onun peşi sıra... vız vız... işte oldu.

ELIZABETH: *(Yüzünü örtmek için başına taktığı mendilini çıkartır ve yerde yatan yaralı genci görür.)* Oh Tanrım Thomas! Benim yerime seni vurdular. *(Diz üstü çöker, genci tutar.)*

GENÇ: *(Zorlukla konuşur)* Beni... yanlışlıkla... vurdular.

ELIZABETH: Evet evet anladım... Canım, sen hayatımı kurtardın.

GENÇ: Bilerek yapmadım... üzgünüm.

ELIZABETH: Neden üzgünsün?

GENÇ: Bu bıçak darbesi... sizeydi.

ELIZABETH: Biliyorum, biliyorum... Allahım! Marta çabuk bir doktor... Bu ne çok kan.

GENÇ: Bu aptal rahip... yüzüme bile bakmadı... Bıçakladı... o kadar! Bir de kıçında mumla... kadın ol diyor bana...

MAMA: Oooo...

MARTA: *(Gelir)* Sayıklıyor garibim... ölmek üzere.

MAMA: Aklını kaçırmış neler söylüyor.

GENÇ: Atın kıçını açıp... 'içeri giriyorum' dedi... sonra 'hayır şöminenin içine' dedi... 'düdüğü çal' dedi, ama ben çalmadım ki... yine de o tak!

MAMA: Şu söylediklerine bak... Kıçıyla bozmuş zavallı... ölsem de kıçımda mum yaktırmam... sayıklıyor zavallı.

GENÇ: Sonra sanki Truva atıymış gibi... atın karnına, içine girdi... şimdi arılar onu canlı canlı yiyecek... ha ha ha ha... *(Güler)*

ELIZABETH: Gülme Thomas, sırtında bir bıçak var. Canın acır. Gör, bak yaşayacaksın.

(Thomas, Elizabeth'in kollarında ölür.)

MAMA: Yaşayamadı, öldü. Fakat mutlu öldü.

ELIZABETH: Tanrım, Tanrım! Ben sebep oldum! Benim suçum! *(Ayağa kalkar)* Bütün hayatım cesetlerle dolu! Ben katilim. *(Dışarı çıkar)*

MARTA: *(Peşinden gider)* Doğru değil, bir rastlantıydı! Bir kaza.

MAMA: Evet rastlantıydı, bir kaza... Bu kraliçeler ne şanslılar... Yatağı ısıtmak için bir oğlan getiriyorlar ve oğlanlar bıçaklanıncaya kadar her türlü hizmeti sunuyor. Bu arada ben oğlana 'Beni öp' dedim... 'Ne cesaretle cadı' dedi bana... Ve gitti.

EGERTON: *(İki nöbetçiyle girer)* Affedersiniz, anlayamadım, ne oldu?

MAMA: Katil bir papaz, mıhladı, öldürdü onu.

EGERTON: Hizmetçilerinizden biriydi değil mi?

(Elizabeth ve Marta sahneye girer.)

ELIZABETH: Tabii bir erkek hizmetçi... Biraz eğlenmek için kadın kılığına soktum.

MARTA: *(Fısıltıyla)* Saçmalama *(Egerton'a döner)* Anlamaya çalışın, şok geçirdi. *(Alçak sesle Elizabeth'e)* Lütfen nöbetçiler de var.

EGERTON: *(Nöbetçilere)* Kaldırıp götürün burdan.

(Nöbetçiler söyleneni yapar ve Egerton onlarla birlikte çıkar)

ELIZABETH: Tabii götürün, çöpe atın, bir işe yaramıyor artık.

MAMA: Bakın, at titriyor sanki... sallanıyor.*(At devamlı ha-*

reket etmektedir)

MARTA: Gerçekten... dinleyin, kişniyor galiba. *(İçerden rahibin bağırışları kişneyen at gibidir.)*

MAMA: Bak bak durdu... Bütün arılar şimdi cız bız... İçerde işlem yapıyorlar.

ELIZABETH: Yeter, çıldıracağım, yine kabuslar görüyorum... Kim yaptı bu büyüyü? Sen mi Madam Zozik, beni delirtmek için mi? Elbette, onlarla birliksin... Kim gönderdi seni? *(Mama korkmuştur.)* Konuş yoksa seni ayaklarından bir kancaya astırırım. Egerton, nöbetçiler.

MAMA: Bana işkence yapmayın.

ELIZABETH: Nöbetçiler! Egerton! Yakalayın onu!

(Egerton iki nöbetçiyle girer, nöbetçiler Mama'yı tutar.)

MAMA: Hayır Majeste, beni affedin.

MARTA: Elizabeth, yeter! Çıldırdın mı? Bu kadın az önce hayatını kurtardı, sen ona nasıl davranıyorsun?

ELIZABETH: Haklısın, bırakın onu... özür dilerim Mama Zozik... Birden paniğe kapıldım.

MAMA: Sizi anlıyorum. Normal. Bir kraliçe korktuğu zaman rahatlamak için ne yapar: Öfkesini bir hizmetkârdan alması yeterlidir, sonra her şey geçer... Normaldir. Ben korkunca tir tir titrerim. Bakın... ben de altıma işedim... İzninizle. *(Eteğini tutarak sahneden çıkar.)*

ELIZABETH: *(Tekrar eski tavrını alır)* Söyleyin bakalım Egerton, birkaç saat önce size bir soru sordum: Robert'a giden Lordlardan neden haber yok?

EGERTON: Bir terslik oldu majesteleri.

ELIZABETH: Nasıl bir terslik?

EGERTON: Robert ve adamları sözlerini yerine getirmediler. Saraya girer girmez, Lordlara saldırıp onları rehin aldılar.

ELIZABETH: Rehin mi? Çıldırmış bu Robert. Bana gelmesi için ona Lordları yolluyorum ama o, onları rehin alıyor.
EGERTON: Maalesef böyle oldu.
ELIZABETH: Ne zaman?
EGERTON: Dün gece geç vakit.
ELIZABETH: Dün gece mi? Bir dakika, bir dakika. Bir kaç saat önce sen bana bu ziyaretin ertelendiğini söylemiştin.
EGERTON: Evet Majesteleri. Bana kızmamanız için böyle söyledim. Sabaha kadar bu olayın çözümleneceğini umuyordum.
ELIZABETH: Benim için endişeleniyorsunuz Egerton, göz yaşartıcı. Saldırı sırasında ölen oldu mu?
EGERTON: Evet, bütün eşlik edenler öldürüldüler.
ELIZABETH: Hepsi mi? Ya Lordlar?
EGERTON: Lordlar kurtuldu.
ELIZABETH: Emin misin?
EGERTON: Gelen mektupta dördünün de imzası vardı.
ELIZABETH: Hangi mektup? *(Mama sahneye döner)*
EGERTON: Lordların el yazısıyla bir mektup geldi. Yirmi dört mahkumu serbest bırakırsanız, hayatlarımızı bağışlayacak, diye yazıyor.
ELIZABETH: Hangi yirmi dört mahkum? Ben bunları bilmiyordum.
EGERTON: Dünkü isyanda tutuklananlar efendim.
ELIZABETH: Ne diyorsun sen? Tek tek anlat. Şimdi ben Lordları, Robert'a yolladım, sonra bir kaç saat içinde bir karşı isyan çıktı ve yirmi dört kişi tutuklandı ve sonra Lordlar Robert'a gittiler.
EGERTON: İşler ters giderse sorumlu tutulmamak için.
ELIZABETH: Müthiş... bütün bu zorlu entrikaları bana sormadan hazırlayıp... beni kabus gören bir aptal yerine koyuyorsun. Demek gördüklerim bir kabus değildi. O bağ-

rışmalar... Demek Robert'la mücadelenin sesleriydi... beni de bu işin dışında tuttunuz... sen bile Madam Zozik...

MAMA: *(Mahçup, gizlice öksürerek.)* Evet doğru, ben de silah sesleri duydum, fakat Sir Egerton... şey... beni bu tuzaktan kurtarın.

EGERTON: Evet Majesteleri... rahatsız olmamanız için susmalarını ben emrettim, işin böyle çığırından çıkacağını bilemedim...

MAMA: Majeste muhafızları çağırayım mı? Şunu bacağından asmak için bir kanca getireyim mi? *(Güler)*

ELIZABETH: Bilemezdin ha? Sen kimi kandırıyorsun? Sen, Cecil ve Bacon bunu bekliyordunuz... Durum apaçık ortada... Siz Robert'ı köşeye sıkıştırmayı planladınız. *(Mama sepetten bir metre getirir, sanki tabut için Egerton'u ölçmeye başlar.)*

MAMA: Amma uyanık tertipçi.

EGERTON: *(Mama'ya kızar)* Çeneni kapa ve bu işe karışma.

ELIZABETH: Bırak konuşsun. Sen her zaman halkın sesini dinlediğinden bahsediyorsun ama onlar bir şey söylemek istediğinde susturuyorsun. Bırak konuşsun.

MAMA: Ben konuşurum, ölçerim, defneder, gömerim.

ELIZABETH: Elbette, sen planlarını kimseyi karıştırmadan uygulamak istedin... Bari tacımı giyip, kıçıma bir tekme vurup saraydan atsaydın.

MARTA: Elizabeth afedersin ama...

ELIZABETH: Sus sus alçak... sen bunlardan daha betersin, dışarı dışarı...

MARTA: Ah hayır, bana böyle davranamazsın, ben senin ne bakanın ne de hizmetçinim, anladın mı? Sana hatırlatırım, senin hafızan bazen kayboluyor... o kokuşmuş kardeşin seni kuleye kapattığında, bütün meclis ve yağcıların seni gözden çıkardığında, ne aptalmışım ki senin ya-

nında kaldım, sırf senin rahatın için... *(Mama, Marta'nın omuzlarından tutar.)*

ELIZABETH: Evet evet afedersin...

MARTA: Özür yok. Sen o özürlerini al da... orana yapıştır!

MAMA: Bu kız amma sıkıymış!

MARTA: Şimdi sen beni dinleyeceksin... Söyleyeceğim pek hoş değil, onun için istihbarat müdürün azıcık dışarı çıksın.

ELIZABETH: Afedersin Egerton, seni daha sonra çağırırım.

MAMA: Evet tekrar çağırır, güzelce boyunun ölçüsünü alırız. Şimdi öylesine bir ölçü aldım.

EGERTON: Tabii Majesteleri, izninizle... *(Çıkar)*

MARTA: Şu haline bak, aşkın duygularını köreltiyor, ondan başka hiçbir şey düşünmüyorsun, onun için güzelleşmeye çalışıyorsun. Onu görme yollarını arıyorsun. Sen aklını kaçırmışsın.

MAMA: Marta, kaplanın taşaklarını bursan daha güvenlikte olurdun.

MARTA: Yeter artık çek git buradan.

ELIZABETH: Hayır o kalacak... Tamam tamam... aklımı kaçırıyorum... beyinsiz bir tavuğa döndüm... fakat bunda senin de suçun var Marta. Zozik kadınının güzellik büyülerine beni sen ittin... Göğsüme arılar, kulağıma solucanlar...

MARTA: Evet, çünkü sana acıdım... aşk budalası, sulu gözlü. Kendimi senin yerine koydum ve biliyorum ki aynısını yapardım... Evet, bu benim yanlışım... fakat ben kraliçe değilim ki...

ELIZABETH: Elbette benim insan olmam mümkün değil! Benim duygularım, arzularım olmamalı... hiçbir şeyim.

MARTA: Hiç etkilenmedim. Kimse seni bir şey yapmaya zorlamıyor ki... Eğer sıradan bir kadının hayatını yaşa-

mak istiyorsan at tacını bir kenara... vazgeç bu işten. Eğer son yıllardaki durumunun nasıl olduğunu bir görebilsen...

ELIZABETH: Kendi yüzüme tükürürdüm, değil mi söyle...

MAMA: Görülüyor ki sevgili Lord seni bir deniz anasına çevirmiş... kafanın içine oturmuş, tabii kıçının altına da bir minder koymuş... Tacının uçları kıçını acıtmasın diye... *(Marta'ya)* öyle değil mi?

MARTA: Evet.

MAMA: Öyle gibi mi?

MARTA: Tamamiyle.

MAMA: Saaattım!

ELIZABETH: Fakat onu mahvedebilirim. Ne zaman, nasıl bilmiyorum. Eğer çok ileri giderse.

MARTA: *(Mama'ya)* Duydun mu? Çok ileri giderseymiş.

MAMA: Aşk hepimizi sarhoş ediyor. Allah babanın bile aşktan başı döner. Sense henüz ileri gitmediğini düşünüyorsun. Herifçioğlu ihtilali başlatmış. Bam bam!. Adamlarını hapsetmiş, korumalarını öldürmüş, senin aşkınla da dalga geçiyor.

MARTA: Üstelik sana 'Yaşlı pörsük' diyor.

MAMA: 'Yaşlı pörsük' mü, işte bu hiç affedilmez. Birisi sana aptal, tavuk hatta orospu bile diyebilir. *(Mimler)* "Orospu", bu fena değil, hatta hoş bile! Fakat sana yaşlı derse onu kesip biçmelisin. İşte böyle:. *(Mimler)* Haydi canım sende...

ELIZABETH: Elbette bana böyle dememeliydi... biraz ayıp etti.

MARTA: Elizabeth yeter artık, ıvırtıp kıvırtarak, onu kollamayı bırak.

ELIZABETH: Neden? Ara sıra benim de budalalık yapmaya hakkım yok mu? Bu dünyadaki kıçına tüy batmış aşk

budalası tüm kadınlar gibi... romantik fanteziler arasında bir uyurgezer gibi sızlanamaz mıyım?

MARTA: Hayır senin hakkın yok. Sen bir kraliçesin. İkinci sınıf melodramdaki bir karakteri oynayamazsın.

ELIZABETH: *(Elizabeth bir süre susar ve ses tonunu tamamen değiştirir.)* Tamam beni fırçaladığınız için teşekkür ederim. Egerton'u çağırın. *(Marta çıkar)* Görüyor musun Madam Zozik, artık oyun bitti. Şu hayata bak: Birkaç saat önce mutluydum, kendimi aşka hazırlıyordum, Robert'ımı bekliyordum. Şimdi ise kendimi onu ölüme mahkum edecek bir mahkemeye hazırlıyorum

MAMA: *(Bağırır)* İşte ben bu nedenle kraliçe olmayı asla kabul etmem! Asla. *(Egerton içeri girer.)*

ELIZABETH: Az önce seni üçüncü sınıf taktiklerle karşı karşıya bıraktığım için özür dilerim.

EGERTON: Fakat Majesteleri neler söylüyorsunuz...

ELIZABETH: Bırak bitireyim. Bunlar tekrarlanmayacak. Her şeyden önce Cecil ve Bacon'a tebriklerimi bildirin. Tutuklanacaklarını bile bile lordları göndermek çok parlak bir fikirdi. Keşke ben akıl edebilseydim. Taktirlerimi iletin.

EGERTON: Teşekkür ederim Majesteleri. Onlara ileteceğim, eminim çok mutlu olacaklar.

ELIZABETH: Sen Robert'ın tutsak lordlara bir mektup yazdırdığından mı bahsediyordun?

EGERTON: Evet Majesteleri. Bende bir kopyası var. Bu metni kentteki tüm kiliselerde vaaz sırasında okudular. Saint James katedralinde bile. Bir göz atmak ister miydiniz? *(Mektubu uzatır.)*

ELIZABETH: Hayır hayır. Neler yazılmış olabileceğini tahmin edebiliyorum... Lordlar masumdur, tuzağa düşürüldüler... Bir tertibin kurbanı olduklarını söylüyorlar, kendilerini ulusal kahraman ilan ettiler.

EGERTON: Aynen. *(Mama Egerton'a yaklaşır ve sessizce mektubu okur.)*

ELIZABETH: Ve dün tutuklanan adamlarla takas edilerek hayatlarını kurtarmamızı istiyorlar... Bir vatansever olarak devletin bunu onlara bahşetmesi gerektiğini düşünüyorlar.

EGERTON: Aşkolsun yani! her şeyi tahmin ettiniz. Mektupta yazan her şeyi.

ELIZABETH: Ve ekliyorlar, "Söylemek gerekirse, ülkemiz politikasında bazı hatalar yapıldı. Eğer isyancılar böyle bir şeye kalkıştılarsa bunun nedeni uğramış oldukları haksızlıklar."

EGERTON: Evet, aynen öyle, mükemmel.

MAMA: Bu hikâye de bir bit yeniği var.

ELIZABETH: Başka ne yazıyorlar?

EGERTON: Tehdit ediyorlar. *(Okur)* "Bizim asılmamıza göz yumarsanız halkta hoşnutsuzluğun başladığını ve saygınlığınızın sona erdiğini göreceksiniz."

ELIZABETH: Ne kadar kaba.

MARTA: Hemen harekete geçmeli, herkese hâlâ gücünün yerinde olduğunu ispatlamalısın.

ELIZABETH: *(Egerton'a)* Bu piçler bu mektubu bütün kente dağıttılar mı?

EGERTON: Evet Majesteleri... Hatta basıp çoğalttılar ve şarkı haline getirdiler.

ELIZABETH: Müthiş bir propaganda aracı.

EGERTON: Yakalanmalarını, matbaanın kapatılmasını, satışların durdurulmasını ve satanların da yakalanmasını emrettim.

ELIZABETH: Hayır hayır. Bu sadece halkın merakını arttıracaktır.

EGERTON: Ben bunu düşünememiştim. Emirlerinize göre

değiştireceğim.

ELIZABETH: Kilise vaazlarını sen belirle. Karşı bildiriler bas ve her yere dağıt.

EGERTON: Hepsi yapılacaktır. *(Çıkmaya yeltenir)*

ELIZABETH: Bir dakika. Bildirilerde ne yazılacağını Bacon'a danış. Birinci kural: Savaşta veya barışta adamlarından biri rehin alınırsa ilk yapacağın iş rehinelerin değerini düşürmektir. Onları devalüe et Egerton.

MAMA: Ne kıvrak zekâ, tam bir erkek gibi düşünüyor.

EGERTON: Burada bir zorluğumuz var. Çünkü baş savcı ve meclis başkanı halkın çok saygı duyduğu kişiler.

ELIZABETH: Onların büyük devlet adamları olduğunu söyleyebiliriz. Fakat artık mağdur durumdalar. Belki işkence gördüler, uyuşturuldular, normal düşünemiyorlar. Bir tanesi intihar etmeye bile kalktı. Hafızasını yitirdi, belki hepsi delirmiştir.

MAMA: Bunu daha önce duymuştum.

MARTA: Müthişsin Elizabeth. Eski Elizabeth gibi davranıyorsun.

EGERTON: Problem o ki, bu piçler bize fazla zaman tanımıyorlar. Bu gece bir cevap istiyorlar. Gün batımından sonra rehineleri tek tek kuleden atacaklar.

MAMA: Hayır. Kuleden mi? Oooouuu! *(Düşen insanın mimini yapar.)* Küt! Tabutlar her seferinde biraz daha küçülüyor.

ELIZABETH: Kaybedecek zaman yok. İki meclisi de toplayın. Onlara kendim hitap edeceğim, katedralden. Ne söyleyeceğimi biliyorum. Nasıl söyleyeceğimi de... onlara diyeceğim ki: Hiç beklemiyordum... bu mantıklı bir başlangıç... tertibi bildiğimi, fakat ne zaman söylediğimi hatırlamadığımı... sonra sesimi alçaltıp, bakanlara dönerek: "Buna razı olamayız... gün gücümüzü toparlama

günüdür! Canilerle uzlaşmak bizim için bir alçalmadır." Diyeceğim.

MAMA: Yüreğimiz parçalandı, ruhumuz karardı. Fakat ne yazık ki kardeşlerimizi kurban edeceğiz. Bir öpücük dul karısına, bir öpücük yetimine, bir tekme de köpeğine... Auu, auu, auu..

ELIZABETH: Devlet canilerin taleplerine boyun eğemez.

EGERTON: O halde lordlar kurtulamayacaklar mı?

ELIZABETH: Hayır.

EGERTON: Bu bir anlamda "Buyrun öldürün, lütfedersiniz" demek oluyor.

ELIZABETH: Evet bu durumda öyle... Yazdıkları ve halkın duyguları karşısında etkilendik... gözlerimizdeki yaş sel oldu aktı... fakat...

MAMA: Hepsi için devlet töreni!

ELIZABETH: İki meclis toplanınca bana haber ver. Güle güle Egerton.

EGERTON: Söylediğiniz gibi yapılacaktır. Görüşmek üzere Majesteleri... *(Çıkar.)*

MARTA: Bravo.

MAMA: Bravo bravo...

ELIZABETH: *(Çaresiz ama güçlü görünmeye çalışır.)* Beni yalnız bırakın, ölüyorum. Dört ceset daha, işte bu Robert'ın sonu. O da onlarla gitsin. Ben de onunla birlikte ölüyorum zaten.

MARTA: Hayır, belki kurtulmak için hâlâ vakit var.

ELIZABETH: Hayır Marta. Kurtulamayacak. Bana kuvvetli bir içki ver.

MARTA: Hayır, alkol dokunuyor sana.

ELIZABETH: Yapraklarımı ver.

MARTA: Hayır canım, sonra kâbus görüyorsun biliyorsun.

ELIZABETH: Tıpkı Hamlet gibi, son perdenin katliamına

geldik.

MAMA: Ay yine Omlet saplantısı.

ELIZABETH: Kötüyüm. Robert, sarayından çıkma, seni kuleye götürecekler... ve ben ölüm fermanına mühür vurmak zorunda kalacağım. Ah Robert. Robert... *(Giderek daha huzursuz)* Deliyim, isteriğim, kendimi kontrol edemiyorum. Yardım edin bana. Şişiyorum, üç yıl öncesi gibi bir krize yakalanıyorum.

MAMA: Ayaklarını kaynar suya, şu leğene koyalım.

ELIZABETH: Şişiyorum.

MAMA: *(Marta'ya)* Haydi arkasını çöz.

ELIZABETH: Ayaklarım patlıyor, çabuk ayakkabılarımı çıkar, çoraplarımı da.

MAMA: Ayakkabılarını, ayakkabılarını çıkaralım.

ELIZABETH: Bacaklarım, bak şişiyor. Ellerim de şişiyor. Yüzüklerimi çıkarın. *(Bu andan itibaren Mama'nın müdahaleleri, Elizabeth'in dramatik monologunu kesmemek için çok ölçülü olmalıdır. Sahne yavaş yavaş kararır, bir takip ışığı sadece Elizabeth'in hareketlerini izler.)*

MAMA: Su...

ELIZABETH: Tanrım, lanet olası yüzükler, parmaklarımı boyuyor. İyi bakın, bu yüzükler birer mezar. Her yüzüğün altında bir akrabam gömülü... ya da bir sevgili... *(Yüzüklerini gösterir.)* Burada annem var... burada Leicester... ve şimdi sıra bu sonuncusunda. *(Sanki oradaymış gibi Mary ile konuşur.)* Mary Stuart, bu senin yüzüğün. Buraya gel Mary... başınla istediğin kadar oyna, artık korkmuyorum senden... Mary, senden dünyada hiç kimseden etmediğim kadar nefret ettim. Seni yok etmeye karar vermeden önce... on sekiz yıl seni ellerimde... canlı... tutmak için nelere katlandım. Kulede, gözlerin denize dikili durdun hep. İspanyol gemilerini bekler-

din. Acımasız davrandım. Seni korumamı istedin, ben seni hapse tıktım... on sekiz yıl boyunca seni görmeye gelmem için yalvardın, ben on sekiz yıl sana hayır dedim... hep hayır. Neden? Çünkü... *(Ses tonu değişir, korku çığlığı atar.)* İmdat, acıyın!.. Yaralarımı sarın, kim sürüklüyor beni saçlarımdan?

MARTA: Sakin ol canım, uyan.

MAMA: Uyan!

ELIZABETH: *(Uyanıyormuş gibi)* Uyanığım... Ancak ölmek üzereyim. Kâbus mu görüyordum yoksa? Parmaklarınızla gözlerimi açık tutun, beni bir daha uyutmayın. Isırmak için ağzını boynumda tutan soysuz vicdan git... git... Neden korkuyorum peki? Kendimden mi? Burada benden başkası yok. Elizabeth Elizabeth'i seviyor. *(Bağırır)* Bir katil mi var burada? Hayır! Evet, ben. Kaçalım o halde. Nasıl? Kimden? Kendimden mi? Evet, tabii, güven olmaz. Kendi kendimden intikam alabilirim. Kendi kendime saldırabilirim. Kendi kendimi boğazlayabilirim! Hayır! Bir saban gibi her şeyin ve herkesin üzerinden acımasızca geçerek kendime verdiğim tüm sevgiyi yok edebilirim... Elizabeth Elizabeth'i seviyor. Elizabeth Elizabeth'i seviyor.

MARTA: Artık yeter Elizabeth, sakin ol. *(Uzaktan ateş sesleri duyulur. Mama dürbünle salonun arkasına doğru bakar.)*

MAMA: Ateş ediyorlar bak. Robert'ı esir aldılar.

ELIZABETH: *(Ürkek)* Filo. İspanyollar geliyor Mary, sevinçten çıldırabilirsin! Ne çok gemi! Sayılamayacak kadar. Yelkenler! Yelkenler! Yüz, iki yüz gemi. Uzun direkler, her birinde kırk top! *(Marta ve Mama yavaş yavaş gerileyip sahneden çıkar)* Benim onlara karşı gönderecek neyim var? Korsanlar! Küçük gemiler, yarısı kadar top ve

adam. *(Ses tonu değişir)* Nasıl seviniyorsun Mary... neredeyse dans edeceksin. Ya şimdi öldürtsem seni... hemen? Ha Mary? Ne dersin? Gülmüyor musun artık? *(Ses tonu yine değişir)* İspanyollar iniyorlar. Askerlerim kaçıyor. Beni yalnız bırakıyorlar! Her şey bitti. Her şey bitti! Hayır işte ordalar, benim zeki korsanlarım! Limanda kuşatılmamak için açıkta duruyorlar. Aferin, aferin! Rüzgar çıkıyor... yelkenler şişiyor... saldırıya geçiyorlar. *(Bağırır)* Hayır durun, geri dönün! *(Ses tonu değişir, kesin bir tavırla)* Adamlarla konuşmalıyım... Evet hepsiyle. Saçmalamayın. Kahramanca söylevler yok. Onları karaya çıkartmak tehlikeli mi? Ama konuşmadan önce saldırıya geçmelerine izin vermek daha büyük tehlike. İçeri alın onları... Evet, gece vakti de olsa. Mümkün oldukça çok meşale yakın... Yüzümü iyi görmenizi istiyorum! Yürüyün! Yürüyün! Meşaleleri kaldırın... Ben de sizin yüzünüzü iyice görmek istiyorum. Hayır, size resmi bir söylev vermeyeceğim. Komünlere okunacak sözler yazılı burada. Şimdi size söyleyeceklerimi Lordlara bildirmeye gerek yok. İşte buradayım, evet, benim, bakire Elizabeth. Ve siz, benim korsanlarım, hapishane kaçkınları, soysuzlar ordum! Ama korkmayın, sizden farkım yok. İlk kez babam soysuz demişti bana. "Tüm Avrupa bu yankesici, korsanlar ordusunun yüzüne tükürürken, gemilerinizi donatan, ganimeti yarı yarıya sizinle paylaşan ben... Neyim ben? Evet, kuşkusuz saygıdeğer tüm haydut başları gibi sizi sömürdüm de, denize de attım, ama kaybedersem beni terketmek sizin de hakkınız. "İhanet" diye haykırmayacağım. Ağlamayacağım, acımanızı istemeyeceğim... Ama şu andan itibaren yanan meşalelerle kıçınızın dibinde olacağım. Sıvışanın ve fikir değiştirenin vay haline! Onların beynini dağıtacağım ve ananızdan bile duy-

madığınız sözler sarf edeceğim. Kahraman olmanızı istemiyorum. "Ya devlet başa ya kuzgun leşe" mücadele etmenizi de. Hayır! Hem sonra kimdir kahraman? Doğru yerde, doğru zamanda ve kazanan bir gücün hizmetinde olan bir canidir. Bu yüzden acımasız, hilebaz, kurnaz, düzenbaz olun. Önemli olan kazanmak! *(Ses tonu değişir)* Duydun mu Mary? Tiksindin mi? Hemen gideririm tiksintini... bir domuzum ben... Filoun uğradığı bozgunu seyretme umutsuzluğunu bile tattırmıyorum sana. Hazırlan, karar verdim... Hükmünü imzalıyorum. *(Ürkek bir tonla)* Robert ne işin var dar ağcında? Git ordan git ordan. Belki seni kurtarabilirim. Git. bekle beni... seninle konuşmaya geleceğim. *(Buz gibi ve korkunç)* Sıra sende Mary. Kraliçeye yakışır görkemli bir gösteri hazırladım sana: Saygın izleyiciler... hepsi ören giysileri içinde, madalyalar, ipek ayakkabılarla, iyi oyna Mary. İstediğin elbiseyi giy... evet, siyah yakışıyor sana. Hayır, üzgünüm, ben gelmeyeceğim. Hiç bir şeyden haberim olmamalı. Şaşırtmalılar beni. İyi niyetimi anlamalılar. Ah, başının... tak diye uçtuğunu öğrendiğimde ne denli umutsuzluğa kapıldığımı göremeyeceğin için üzgünüm. Kan ağlayacak yüreğim... yerden yere atacağımkendimi... "Evet fermanı ben imzaladım, ama mühür yoktu. Bir kez daha düşünmeye hakkım vardı". Saçlarım yolacağım! *(Umutsuzca ağlar gibi)* "Allah'ın belaları katiller! Kızkardeşim... benim kanım... ben onu seviyordum! *(Sesi buyurgan ve korkunç)* Kim sorumlu? Bamühürdar Spencer mı? Hapse! Danışman Cecil mi? O da.. Bahane istemiyorum!" *(Soğuk)* İnsanlar kurbanın bir kadın, yargıcının bir başka kadın olduğu bir mahkemenin adaletine inanmaz. *(Fonda "Dies İrae" başlar)* Vakit geldi Mary, haydi çık. Nasıl şarkı söylediklerini duyuyor musun? Ne ince bir

düşünce benimki, papaz adaylarımın korosunu ödünç verdim sana. Ne kadar güzelsin Mary. Uzun, soylu! Dik dur! Boyunluğu cellat çıkartır. Diz çök ve saçlarını ensende topla. Ne çok saç! Hepsi senin mi? Benimkiler sürekli dökülüyor ne yazık ki. Ve şimdi başın... evet kütüğe! Elveda *(Sesi ürkek)* Hayır... Ne oldu? Robert neden orada? *(İnatçı)* Daha mahkeme olacak ve tartışıp, karar vereceğiz! *(Kendine güveni gider).* Çoktan oldu mu?.. onu ölüme mi mahkum ettiler? Bir tek onu mu? On kişi mi? Southampton'da mı? Ya Shakespeare? *(En buyurgan ses tonuyla)* Ama ben hâlâ basmadım mührü. Götürün onu! Ben kraliçeyim, size emrediyorum! *(Perişan halde gözyaşlarını zor tutar)* Seni uzun süre rahatsız durumda bıraktığım için affet beni Mary. Ama üzerimde öylesine bir sancı var ki, inan bana, şu an senin yerinde olmak isterdim... olmama da az kalmıştı... ama: "Panter ve kaplan öpüştüler, ağzı daha küçük olan başsız kaldı" derler ya. *(Güvenini kazanmış kraliçe edasıyla)* Şunlara bak, seyircilere... alçaklar, domuzlar, bakmaya cesaretleri yok. Gözlerini kapatıyorlar! Başlarını çeviriyorlar! Bakın! Size emrediyorum! Balta havada. Islık çalıyor! Ne vuruş. Baş kopmadı! Aptal, yeteneksiz... üç kuruşluk cellat! Tekrar dene! *(Bağırır)* Tekrar! Ah nihayet! Ya şimdi ne bekliyorsun? Kesik başı saçlarından tut kaldır ve bağır: "Tanrı kraliçeyi korusun" *(Sanki koro oradaymış gibi).* Siz de daha yüksek sesle söyleyin! *(Bir korku anı, bir kaç adım geriler ve kısık sesle)* Bir tuzak bu!.. O Mary'nin başı değil... Benim başım... Benim başım... Benim başım...

"Dies İrae" şarkısıyla perde kapanır.

Kasım 1985

FO'DAN REAGAN'A MEKTUP

Sevgili Dostum ve Meslektaşım;

Beyaz Saray'da yaşadığın tüm sıkıntıları okuyup üzülüyor ve oyunumu seyretmeye gelerek kendine neşelenecek bir zaman bulacağını umuyorum. Sana bedava bilet ayarlayabilirim. Yıllardır bana bir vize vermeyerek sağladığın bedava reklama karşılık sana en azından bu iyiliği yapabilirim. Gerçek bir show dünyası insanı olarak vizemin reddedilmesinin işime kazandırdığı fazladan ilgiyi anladığını sanırım. Nihayet Amerika'da gösteri yapmama izin verildiğinde kapalı gişe oynayan bütün gösterilerim için, sana ve Devlet Dairesi'ndeki basın danışmanlarına şahsen teşekkür etmek isterim.

Bana yaptığın onca yardımdan sonra seni oyunlarımda alaya alacak kadar nankör olacağımı düşünmeni kesinlikle arzu etmem. Senin mecaz kullanımından ve ibret verici kıssalardan anlayan, tiyatro konusunda tecrübeli bir insan olduğunu biliyorum, bu yüzden de, oyunumdaki Elizabeth'in hikâyesiyle kendi Başkanlığın arasında kurulabilecek muhtemel paralellikler konusunda yanlış çıkarsamlara düşmeni istemem. Oyunum, arkasından çevirdikleri dolapları yüzüne karşı söylemeyen danışmanlara sahip, önemli ayrıntılar karşısında kafa karışıklığına ve unutkanlığa meyilli, yaşı geçkin bir liderden bahsediyor diye, içinde senin hakkında bir şeyler bulunduğunu düşünme sakın. Bu oyundaki her şey uzun zaman önce, hükümranlığının sonlarındaki bir kraliçenin başından geçti ve Amerika'nın şu anki durumuyla kesinlikle hiçbir alâkası yok. Biliyorum ki, sen pisliğini temizledin ve Beyaz Saray'daki "mobilyaları yerinden oy-

nattın" ve Amerika, Elizabeth imparatorluğunun vazgeçtiği dünya hakimiyetinden hiçbir zaman vazgeçmeyecek.

Şundan da emin olunmalı ki, oyunda Elizabeth'in çektiği önemsiz idrar problemlerinin senin başarıyla yapılmış prostat operasyonlarınla hliçbir alâkası yok ve kraliçenin dış görünüşüne ve kozmetik güzellik malzemelerine yönelik takıntılı ilgisiyle, senin saç boyamaların, yüz gerdirmelerin ya da burnundan gizemli bir şekilde yok olan lekelerin arasında hiçbir bağlantı kurulamaz.

Ve Elizabeth'in at sevgisiyle senin dörtnala giden kovboy imajın arasında bir bağlantı olduğuna seni inandırmalarına asla izin verme. Elizabeth çiftliğinde hiç baltayla ağaç kesmedi ve emin ol ki, her sahnede giyinikti, dolayısıyla hiç kimsenin sizi birbirine karıştırmasına imkân yok.

Ve Elizabeth sanki kafasının içindeki eski bir filmin yeniden oynatılışını izliyormuşcasına halüsinasyon görmeye ve sayıklama içinde konuşmaya başladığında, senin filmlerle gerçek yaşamı karıştırdığını imâ ettiğimi zannetme lütfen. İkisi arasındaki fark konusunda sağlam bir kavrayışın olduğunu biliyorum. Beyaz Saray meselelerini filmlerdekiyle kıyaslanmayacak tarzda idare ediyorsun.

Son olarak, sevgili dostum, Elizabeth'in kadın sırdaşının onun derisindeki sülükleri, solucanları ayıklamasına yardım ettiği sahnede Nancy'e ve senin asalak elemanlarından kurtulmana yardım etmedeki ününe dair hiçbir mecazi gönderme yoktur. Eğer Kraliçe'nin sırdaşını Nancy'nin bir karikatürü yapmak isteseydim, onu "ejderha leydi" diye isimlendirirdim, fakat böylesine ucuz esprilerle ilgilenmem. Şahsen, Nancy'nin bütün kabine toplantılarında senin yerine karar vermek üzere masanın altında saklandığını iddia ettiklerinde çok şaşırdım. Evet demeni istediğinde sağ pantolon paçanı, hayır demeni istediğinde sol pantolon paçanı ve

doğru cevap korusunda şüpheye düşüldüğünde de ortadakini çekiyormuş ve prostat probleminin kaynağı da buymuş. Bu tip dedikodular saçmalıktır ve bunları oyunlarımda kullanacak kadar alçalamam.

Demek ki şu anda, her türlü yanlış anlaşılmayı ortadan kaldırmış olduk. Umarım oyunumdan hoşlanırsın ve zavallı yanlış anlaşılmış hükümdar Elizabeth hakkındaki canayakın görüşümü benimle paylaşmaya gelirsin. O, onu çevreleyen imparatorluğu çökerken hafızasını ve sağlığını kaybeden başarısız bir ider. Şanslıyız ki, bu gibi berbat şeyler yalnızca geçmişte oluyor.

Tüm iyi dilekerimle,
Sadık dostun ve meslektaşın,

Dario Fo

İngilizceden çeviren: *Kerem Karaboğa*

YAYINLARIMIZ

KADINLARDAN KONUŞALIM
Franca Rame - Dario Fo

•

BULUŞMA
Joyce Lussu

•

KLAKSON, BORAZANLAR ve BIRTLAR
Dario Fo

•

BİR ANARŞİSTİN KAZA SONUCU ÖLÜMÜ
Dario Fo

•

KADIN OYUNLARI - I
Franca Rame - Dario Fo

•

MARINO SERBEST! MARINO MASUM!
Dario Fo

•

SIRADAN BİR GÜN ve DİĞER ON İKİ KOMEDİ
Franca Rame - Dario Fo

•

KADIN OYUNLARI - II AÇIK AİLE
Franca Rame - Dario Fo

•

ÖDENMEYECEK ÖDEMİYORUZ
Dario Fo

•

NEREDEYSE KADIN: ELIZABETH
Dario Fo

Elizabeth; Dario Fo'nun deyimiyle, bir ayna oyunudur. Kraliçe, Shakespeare'in kendisinin kararsız yönetimi ve baskıcı polis rejimi kurarak ülkeyi yönetmesiyle alay ettiğini, bunu da ünlü politik oyunu "Hamlet"le ima ettiğini düşünür.

Kraliçe; bazen erkeklere hükmeden, onları yöneten, bazen de erkek egemen kültürü içinde bir kurban olarak kalmış bir kadındır.

Oyun tarihi bir komedi ve politik bir dramdır. Oyunda yaşanan politik kavgalar, iktidar hırsı son derece günceldir... Bu nedenle yazar günümüz İtalyasındaki yargı boşluklarına, ABD başkanlık sistemine (özellikle yazıldığı dönemde başkan Reagan'a) göndermeler yapar.

Yazar, güçlü politik mesajlarıyla seyirciyi güldürmeyi asla unutmaz.

Füsun Demirel

ISBN 975-8064-09-6